

A

1

9

3

8

/

x

v.

Regi nyomatványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.j/

Handwritten notes in Latin and German script, including names like Ferdinandus, Generoso, and dates like Anno 1658.

M. T.
CICERO
NIS EPISTO

LARUM SELECTIO-
RUM LIBRI TRES.

à
JOANNES STURMIO
Puerili Educationi confecti.

TRENCHINI
Typis, NICODEMI
CZIZEK.

Anno, 1658.

Regi nyomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.j/

841-3 Cicero, M. T.

U.S.N. 1878

29. X. 1956

SE 1436

2491/50

JOANNES STURMIUS,
JACOBO STURMIO,
Fratri.

AUdivisti saepe, ut memini,
ex me JACOBE FRATER stu-
diorum nostrorum sine rerum
cognitione, & orationis ele-
gantiam esse debere: Rerum
etiam doctrinam sine sapientia religionis
minimum prodesse, & dicendi rationem,
abique optimorum scriptorum assidua lectis-
sime atque artificiosa imitatione non compa-
rari talem qualem desideramus. Itaque saepe
numero dixi, si meministi, ad religionem
pueros excitandos esse, & proponendum il-
lis in scholis Ciceronem, quorum altera mens-
ura, altera lingua optime possit informare
Sed habenda ratio est in educatione linguae,
non solum scripturarum, sed etiam virtutum & in-
geniorum. Ab Epistolis principium sumi
potest: si deligantur, quae argumento
faciles sunt, & sunt rerum non ignotarum
atque huiusmodi verborum, quae in nostris
manserunt consuetudine. Hanc rationem

A2

2

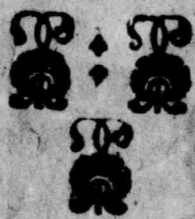
Regi nyanta tványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.1/

Epist. Dedicatio.

In hisce tribus libris consuevit
sum: neq; artificiosissime, neq; sapientis-
sime scriptas Epistolas delegi; sed quæ à
pueris intelligi possent, & haberent nostræ
consuetudinis verba: & sermonis quotidi-
ani sententias, earumq; formas nobis qui-
dem non usitatas, sed tamen apertas & ele-
gantes & doctas. Hos ergo ad te mitto quo
videas me in eadem adhuc esse sententia, in
qua fui olim. Amabo te, mi optatissime frater
perge porrò in hoc literarum curriculo
progredi. Audio nihil de studiis tuis, ab-
sum procul, metuo valde cum cogito posse
fieri, ut meis optatis & patris expectationi
satis facias. Expecto literas tuas, ut intelli-
gam tum quantum profeceris, tum quanti-
tum de te possimus sperare. Vale;

Argentinz, tertio Calend; Feb;

Anno 1539.

LIBE.

LIBERI. MARCUS TULIUS CICERO TERENCE

S.P.D. Famil: lib. 14.

Epist. 22.

Si vales bene est: ego valeo. Nos quoti-
die tabellarios vestros expectamus,
qui si venerint, fortasse erimus certio-
res, quid nobis faciendum sit, faciemusque
te statim certiozem. Valetudinem tuam
cura diligenter. Vale Calend; Septemb.

M. T. C. Terentia S. P. D.

Famil: lib: 14. Epist: 22.

Si vales, bene est, ego valeo. Da operam, ut con-
valescas, quod opus erit, ut res tempusque po-
stulet, provideas atq; administres, & ad me de o-
mnibus rebus quam sepius litteras mittas, Vale.

M. T. C. Terentia S. P. D.

Famil. lib. 14. Epist. 8.

Si vales, bene est, ego quidem valeo. Vas
valetudinem tuam velim cures diligentis-
sime. Nam mihi & scriptum & nunciatum
est te interire subito incidisse. Quod esse
litteris me fecisti de Cæsaribus literis certio-
rem fecisti mihi gratum. Item post hæc, si
quid opus erit si quid acciderit novi, facies
ut sciam. Cura, ut valeas, Datum 4. No-
nas Iulias, M. T.

M. T. C. TERENTIAE S. P. D.
Famil: lib: 14. Epist: 24.

SI vales bene est ego valeo. Nos neq; de Caesaris adventu, neq; de literis, quas Philoetimus habere dicitur, quicquam adhuc certi habemus. Si quid erit certi faciam te statim certiorem. Valetudinem tuam fac ut cures. Vale, 3. Idus Sextilis.

M. T. C. Terentiae S. P. D.
Famil: lib: 14. Epist: 24.

SI vales bene est: ego valeo. Redditae mihi iam tandem sunt à Caesare literae, satis liberales, & ipse opinione celerius venturus esse dicitur: Cui utrum ob viam prosequam, an hinc eum expectem: cum constituero, faciam te statim certiorem. Valetudinem tuam cura diligenter, Vale. Pridie Calend: Sextil.

M. T. C. Terentiae S. P. D.
Famil: lib: 14. Epist: 17.

SI quid haberem, quod ad te scriberem, facerem id & pluribus verbis, & saepius. Nunc quae sunt negotia vides. Ego autem quomodo sum affectus, ex Lepa & Tribatio poteris cognoscere. Tu fac, ut tuam & Tulliae valetudinem cures, Vale.

M. T. C. TERENTIAE S. P. D.
Famil: lib: 7. Epist: 15.

SI vales bene est: ego valeo, Constitueras, ut ad te antea scripseram, obviam
Cicero

Ciceronem Caesari mittere. Sed mutavi-
mus consilium, quia de illius adventu nihil
audiebamus De ceteris rebus, & si nihil es-
rat novi: tamen quid velimus & quid hoc
tempore putemus opus esse, ex Sica pote-
ris cognoscere. Tulliam ad huc mecum con-
neo Valetudinem tuam cura diligenter.
Vale. 12. Calend: Quint.

M. T. C. TERENTIAE S. P. D.
Famil: lib: 14. Epist: 19.

IN maximis meis doloribus exercitae me valde:
tudo Tulliae nostrae. De qua nihil est, quod ad
te plura scribam, tibi enim aequè magna cura esse
certe scio. Quod me proprius vultis accedere, vi-
deo ita esse faciendum, etiam antea fecissem sed me
multa impedierunt, quae nunc quidem expediri
sunt. Sed à Pomponio expecto literas, quae ad me
quam primum perferendas cures, velim. Da ope-
ram, ut vales.

M. T. C. TERENTIAE S. P. D.
Famil: lib: 14. Epist: 12.

Quod nos in Italiam salvos venisse gau-
des perpetuo gaudeas, velim Sed per-
turbari dolore animi, magnisq; injuriis, me
ne id consilij ceperimus, quod non fa-
cile exercere possimus. Quare quam
potest diuva. Quid autem possis, me
mente non venit. In viam quod

Regi nyanta tványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

hoc tempore nihil est: & longum est iter,
& non tutum. Et non video, quia prodesse
possis, si veneris Vale. Datum pridie No-
nas Novemb; Brundusii.

M. T. C. TERENTIAE S. P. D.

Famil: lib: 24. Epist: 11.

Si vales, bene est valeo. Tullia nostra venit ad
me pridie idus Junii eius summa virgine & sin-
gulari humanitate graviori etiam sum dolore af-
fectus; nostra factum esse negligentia, ut longè alia
in fortuna est, atque ejus pietas ac dignitas postula-
bat. Nobis erat in animo Ciceronem ad Caesarem
mittere, & cum eo Cn: Salustium. Si profectus erit
faciam te certiorem. Valetudinem tuam diligenter
cura, vale, 14. Calend. Quint.

M. T. C. TYRONI S. P. D.

Famil: lib: 16. Epist: 4.

Septimum jam diè Corcyrae tenebamur,
Quintus autem frater, & filius Burhoros-
ti, solliciti eramus de tua valetudine mi-
rum in modum, nec mirabamur nihil à te
litterarum: Hinc enim ventis ist hinc navis
gatur, qui si non essent, nos Corcyrae non
sederemus. Cura igitur te & confirma, &
cum commodè & per valetudinem, & per
anni tempus, navigare poteris, ad nos
cum nos tui venit. Nemo nos amat, qui te
non diligit, Charus omnibus exprovis usque

Si venies

venies. Cura ut vales, etiam atque etiam
Tiro noster. Vale 15. Calend. Novembriis
Corcyrae.

M. T. C. TYRONI S. P. D.

Famil: lib: 16. Epist: 4.

Non quæo ad te, nec juber scribere, quo animo
sim affectus, tantum scribo & tibi & mihi ma-
xima voluptate fore, si te firmum quam primum
videro. Tertio de abs te ad Alyziam accesseramus.
Is locus est citra Leucadem stadia CXX. Leucade
aut te ipsum, aut tuas literas à Martione putabant
me accepturum. Quantum me diligis, tantum fac,
ut vales; vel quantum te à me scis diligi. Nonis
Novemb: Alyzia.

CICERO FILIUS TYRONI S. P. D.

Famil: lib: 16. Epist: 25.

Et si justa & idonea usus es excusatione
intermissionis litterarum tuarum: ta-
men id ne sæpius facias rogo. Nam etsi de
Republicæ rumori, & nunciis certior fio &
de tua in me voluntate semper ad me per-
scripsit pater: tamen de quavis minima re
scripta à te ad me Epistola, semper fuit gra-
tissima. Quare cum in primis tuas deside-
rem litteras, noli committere, ut excusatio-
nem potius expleas officium scribendi
assiduitate litterarum. Vale.

M. T. C. Servio Sulpicio S. P. D.

Famil: lib: 13. Epist: 26.

A 5

H

Regi Nyomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.1/

Regi ivyomta tványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.1/

Hagesaretus Larisus magnis meis beneficijs
ornatus, in consulatu meo memor, & gratos
fuit, meq; & postea diligentissime coluit. Eum tibi
inagnopere commendo, ut & hospitem meum, & fa-
miliarem meum, & gratum hominem, & virum bo-
num, & principem civitatis suae, tua necessitudine
dignissimum. Pergratum mihi feceris, si dederis o-
peram ut is intelligat, hanc meam commendatio-
nem magnum apud te pondus habuisse. Vale.

M. T. C. TREBATIO. S. P. D.
Famil: lib: 7. Epist: 19.

Epistolam tuam, quam accepi a Lucio Aruntio,
conscidi innocentem. Nihil enim habebat
quod non vel in eoneione recte legi posset sed
& Aruntius ita te mandasse agebat, & tu adscripse-
ras. Verum illud esto, Nihil te ad me postea scrip-
sisse demitor, praeterquam tam novis rebus. Vale.

M. T. C. Q. Val. Q. Fil: S. P. D.
Famil. lib. 13. Epist: 7.

PUB. Cornelius, qui tibi has literas reddidit, est
mibi a Pub. Culpio commendatus, cujus causam
quantopere cupere, deberemq; profecto ex me faci-
cognovisti, vehementer te rogo, ut cures, ut ex
e commendatione mihi Culpio, quam maximus
quam primum, quam lapsissime gratias agat. Vale.

M. T. C. MENMIO S. P. D.
Famil: lib: 13. Epist: 7.

Ulum Fesum, unum ex meis intimis, observan-
tissimum, studiosissimumq; nostris, & aditu ho-
minem.

minem, & summa humanitate, tua amicitia dignite-
simum: velim ita tractes, ut mihi totam recepisti.
Tanti mihi gratum id erit, quam quod gratisimum.
Iplum praeterquam summo officio, & summa observa-
tia in perpetuum devotaberis. Vale.

M. T. C. CORNIFICIO S. P. D.
Famil: lib: 12. Epist: 2.

Sextus Aufidius & observantia, qua me colit, ac-
cedit ad proximos, & splendore Equitis Romae
ni nemini cedit est aurem ita temperatis mode-
ratisq; moribus, ut summa severitas summa cum hu-
manitate jungatur. Cujus tibi negotia quae sunt
in Africa, ita commendo, ut majore studio, magis
ex animo commendare non possim. Pergratum mi-
hi feceris si dederis operam, ut is intelligat meas a-
pud te literas maximum pondus habuisse. Hoc te
vehementer mi Cornifici rogo. Vale.

CICERO BASILIO S. Famil:
lib: 6. Epist: 15.

Tibi gratulor mihi gaudeo, te amo, tua teor, a
te amari, & quid agas, quidq; agatur, certior
fieri volo. Vale.

D. BRUTUS IMP. Tul: Ciceroni.
S. P. D. Famil. lib. 11. Epist: 4.

Si de tua in me voluntate dubitarem, multis a te
verbis peterem, ut dignitatem meam tuerere, sed
profecto est ita ut mihi persuasi, me tibi esse cu-
ra. Progressus sum ad Transalpinos cum exercitu,
non jam nomen ceptans imperatorum quam cupi-
eas militibus satis facere, firmoq; eos ad curanda ne-

fratres efficere. Quod mihi videor consecutus.
Nam & liberalitatem nostram & animum sunt ex-
perti. Cum omnium bellicosissimis bellum gessi.
Multa castris cepit, multa vastavi, Non sine causa
ad Senatum literas misi. Adjuva nos tua sententia,
quod cum facies ex magna Parte communi com-
modo inservies, Vale.

M. T. C. SERVIO Sulpitio.
S. P. D. Famil. lib. 13. Epist. 21.

Asclepione Patrensi Medico utor valde fami-
liariter, ejusque cum consuetudo mihi jucunda
fuit. tum etiam ars, quam sum expertus in valeru-
dine meorum. In qua mihi cum ipsa scientia, tum
etiam fidelitate benevolentiaque satis fecit. Hunc
igitur tibi commendo, & a te peto, ut des operam,
ut intelligat, diligenter me scripsisse de se, meamque
commendationem ului magno tibi fuisse. Erit id
mihi vehementer gratum. Vale.

M. T. C. Appio S. P. D. Famil.
lib. 10. Epist. 29.

De meo studio erga salutem & incolumitatem
quam credo te agnoscere ex literis tuorum,
quibus me cumulatissime satis fecisse certo scio, nec
his concedo, quanquam sunt singul. ri in te bene-
volentis, ut te saluum malint, quam ego. Illi mihi
necesse est concedant, ut tibi plusquam ipsi hoc tem-
pore prodesse possim, quod quidem nec desituri facere,
nec desistam, & jam in maxima te feci, & funda-
menta

menta feci salutis tuae. Tu fac bono animo magno.
que sis meque tibi nulla re defuturum esse confidat.
Pridie Nonas Quintiles.

M. T. C. MARIO S. P. D. Famil.
lib. 7. Epist. 4.

AD IX, Calend. Julias in Cumana veni, cum
Libone tuo, vel nostro potius, in Pompejanum
statim cogito, Sed faciam te ante certiorum. Te
cum semper valere cupio, tum certe dum hic sumus.
Vides enim quando post una futuri sumus. Quare
si quid constitutum cum podagra habes, fac in ali-
um diem differas. Cura igitur ut valeas, & me hoc
biduo aut triduo expecta Vale.

Cicero Planeo Imp. Conf. Desid.
S. P. D. Famil. lib. 10.
Epist. 14.

O Grata famam biduo ante victoriam, de sub-
sidio tuo, de studio de celeritate, de copiis, ac-
que etiam hostibus fuis spes omnis in te est. Fu-
gisse enim ex praetio Mutinensi dicuntur nobilissimi
latronum duces. Est enim non minus gratum ex-
trema delere, quam prima depellere. Equidem ex-
pectabam jam tuas literas, idque cum multis spera-
bamque etiam Lepidum temporibus admonitum,
tecum Republicae satis esse facturum. In illa
igitur curam in cumba mi Plance ut ne qua scintilla
revertenti belli relinquatur. Quod si erit factum, &
Repub. divino beneficio affeceris, & ipse nec-

Regi nyomta tványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.j/

inque, si me amabit tum opera Fabius uti vo-
let. Ego res Romanas vehementer expecto, & desi-
dero, imprimique quid agas scire cupio, nam jam
diu propter hyemis magnitudinem nihil novi ad
nos afferebatur. Vale.

CICERO TREBATIO. S. P. D.
Famil. lib. 7. 23. Epist.

Illuftras heri inter scyphos, quod dixeram, con-
troverfiam esse, pollet ne hares, quod furtum
ante factum esset, recte furci ageret itaque & si do-
mibus potius feroque redieram, tamen id caput
tibi hæc controversia est, horavi & descriptum tibi
missi, ut scires id, quod in animam sensisse dicebas,
Sextum Helium. M. Manilium. M. Brutum sen-
sisse. Ego tamen Scævola & Testa assentior, Vale.

M. T. C. BRUTO IMP. S. P. D.
Famil. lib. 11. Epist. 15.

ET si mihi tuæ literæ jucundissimæ sunt, tamen
jucundius fuit, quod in summa occupatione
tua Plancio collega mandasti, ut te mihi per literas
excusaret, quod fecit ille diligenter, mihi autem
nihil amabilius officio tuo & diligentia tua. Con-
junctio tua cum Collega, concordiaque vestra, quæ
literis omnino declarata est, S. P. Q. R. gratissi-
ma sentia. Quod super est, perge mi Brute: & jam
non cum illis, sed tecum, ipse certa. Plura scribe-
re non debeo, præsertim ac te quo Magistro brevi-
tatis ut cogito. Literas tuas vehementer expecto
& qui.

quidem tales, quales maxime opto, Vale.

M. T. C. FURVANO PRÆTORI
S. P. D. Famil. lib. 6.
Epist. 9.

CUM A Cæcina tanta mihi familiaritas con-
suetudoque, semper fuit, ut nulla major esse pos-
sit. Nam & Patre ejus claro homine, & forti viro,
plurimum usi sumus, & hunc a puero, quod &
ipem mihi magnam afferebat summæ probitatis,
summæque eloquentiæ, & vivebat mecum conjun-
ctissime, non solum officiis amicitia, sed etiam stu-
diis communibus, sic semper dilexi, ut non ullo cum
homine conjunctius viverem. Nihil attinet, me
plura scribere, quod mihi necesse est ejus salutem &
fortunas quibus cunque rebus possum tueri ut vides.

Reliquum est, ut cum cognoverim pluribus, rebus
quid tu & de bonorum fortunæ & de Reipublicæ
calamitatibus sentires, nihil a te peram, nisi ut eam
voluntatem, quam tua sponte erga Cæcinam habi-
turus esses, tantus cumulus accedet commendatione
mea, quanti me a te fieri intelligo. Hoc mihi gra-
tius facere nihil potes. Vale.

M. C. CORNIFICIO COLLEGE S.
Famil. lib. 13. Epist. 20.

GRATE mihi tuæ literæ, nisi quod Siuella
diversoriofium contempsisti. Quam quidem
conrumeliam vixta pusilla in quo animo ferre
in Sumano & Pompejano reddideris terra
B.

Regi nyanta tvényok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.1/

M. T. C. Et C I C E R O F. Tyron.
humaniss. & op. S. P. D.

Famil: lib. 16, Epist. 1.

Vide quanta iure sit tua vitas: duas horas Thirei sumus. Xenomenes hospes tam te diligit, quam si vixerit tecum. It omnia pollicitus est, quae tibi essent opus facturum puto. Mihi placebat, si firmior esses, ut te Leucadem deportares, ut ibi te planè confirmares. Videbis quid Curio, quid Lysoni, quid medico placeat. Volebam ad te Marionem remittere, quem, cum meliusculè tibi esset, ad me mitteres, sed cogitavi unas literas Marionem afferre posse, me autem crebras expectare. Poteris igitur, & facies, si me diligis, ut quotidie sit Acastus in portu. Multi erunt quibus rectè literas dare possis, qui ad me libenter perferant. Equidem Patras euntem neminem praetermittam. Ego autem quem tui diligenter curandi & Curio habeo, nihil potest illo fieri humanius, nihil nostri amantius. Ei te totum trade, malo te paulo post valentem, quam statim imbecillum videre. Cura igitur nihil aliud, nisi ut valeas, cetera ego curabo. Etiam atque etiam vale. Leucade profectus: 7. Idus Septemb.

M. T. C. Et Q. FILI

TIRONI. S. Famil.

lib. 9. Epist. 19.

Tertiam ad te hanc Epistolam scripsi eadem die, magis instituti mei tenendi causa, quia nactus eram cui darem, quam quod haberem quid scriberem.

scriberem. Igitur ille: Quatenus me diligis, tantum adhibe in te diligentia. Ad tua innumerabilia in me officia adde hoc, quod mihi erit gratissimum omnium cum valetudinis rationem ut spero habueris, habeto etiam navigationis. In Italiam euntes omnibus ad me literas dabis, ut ego euntem Patras neminem praetermittam. Cura te mi Tiro, quando non contigit, ut simul navigares, nihil est quod festines, nec quicquam cures, nisi ut valeas. Etiam atque etiam vale 7. Idus Novemb. Actio vesperti.

M. T. C. TIRONI S. P. D,

Famil: lib. 16, Epist: 12.

EGO verò cupio, te ad me venire, sed viam timo meo, gravissime aegrotasti, inedia & purgationibus & vi ipsius morbi consumptus es. Graves solent offensiones esse ex gravibus morbis, si qua culpa commissa est. Jam addidimus, quod fueris invis, dum Cumanum veneris, accedant continuo ad pedem dies quinque. Ego in Formiano ad tertium Cal. esse volo, ibi te ut firmum offendam, mi Tiro effice, Literulae meae, siue nostrae potius tui desiderio oblanguerunt. Haec tamen Epistola, quam Augustus attulit, oculos paululum sustulerunt. Pompejus erat apud me, cum haec scriberem, hilare, & libenter ei cupienti audire nostra, dixi, sine te omnia mea muta esse. Tu mihi nostris para ut opera reddas. Nostra ad diem dictam fient. Docui enim te, fides etiam quod haberet. Fac planè ut valeas, nos ad summum. Vale, 14. Cal. Januarij.

B 3

M. T.

Regi nymata tványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

M. T. C. CURIONI S. P. D.
Famil. lib. 2. Epist. 3.

Epistolarum genera multa esse non ignoras, sed unum illud certissimum, cuius causa inventares ipsa est, ut certiores faceremus absentes, si quid esset, quod eos scire, aut nostra, aut ipsorum, interesset. Hujus generis literas à me profecto non expectas, domesticarum enim rerum tuarum habes & scriptores & nuncios. In meis autem rebus nihil est sanè novi. Reliqua sunt Epistolarum genera duo, quae me magnopere delectant, unum familiare & jocosum, alterum severum & grave, utro me minus deceat uti, non intelligo. Iocernè tecum per literas? Civem mehercule non puro esse, qui temporibus his ridere possit. An gravius aliquid scribam. Quid est quod possit graviter à Cicerone scribi ad Curionem, nisi de Republica, atque in hoc genere haec mea causa est, ut neque ea quae nunc sentio velim scribere. Quamobrem quoniam mihi nullum scribendi argumentum relictum est, utar ea clausula, quae soleo, teque ad studium summae laudis cohortabor. Est enim tibi gravis adversaria constituta, & parata incredibilis quaedam expectatio, quam tu una re facillime vinctes, si hoc statueris, quarum laudem gloriam adamas, quibus artibus ex laudes comparantur, in iis esse elaborandum, in hanc sententiam scriberem plura, nisi te tua sponte facis incitatum esse considerem, & hoc quicquid attingi, non fieri inflammandi tui causa, sed testificandi amoris mei. Vale.

M. T.

M. T. C. BAUTO S. P. D.
Famil. lib. 13. Epist. 15.

Lucio Titryone Strabone equite Romano in primis honesto & ornato familiarissimè utor. Omnia mihi cum eo intercedunt jura summae necessitudinis. Huic in tua provincia pecuniam debet P. Cornelius. Ea res à Volcatio, qui Romae jus dicit, rejecta in Galliam est. Peto à te diligentius quam si mea res esset, quo est honestius de amicorum pecunia laborare, quam de sua, ut negotium conficiendum cures ipse, suscipias, transigas, operamque des, quoad tibi æquum & rectum videbitur, ut quam commodissima conditione libertus Strabonis, qui ejus rei causa missus est, negotium conficiat, ad nummosque perveniat. Id & mihi gratissimum erit, & tu ipse L. Titryonem cognosces amicitia tua dignissimum. Quod ut tibi curæ sit, ut omnia solent esse, quae me velle scis, te vehementer etiam atque etiam rogo. Vale.

M. T. C. FABIO S. P. D. Famil.
lib. 5. Epist. 18.

Et si egomet, qui te consolari cupio, consolandus ipse sum, propterea quod nullam rem gravius jam diu tuli, quam incommodum tuum, tamen te magnopere non hortor solum, sed etiam pro amore nostro rogo atque oro, ut te colligas, virumque prebeas, & qua conditione omnes homines, & quibus temporibus nati sumus, cogites. Plus tibi virtus tua dedit, quam fortuna abstulit, propterea quod
adep-

Regi nyomtatványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.1/

Regi nyontatványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.1/

adeptus es, quod non multi homines novi, amisti,
quod plurimi homines nobilissimi. Ea denique vi-
deatur conditio impendere legum, iudiciorum, tem-
porum, ut optime actum cum eo videatur esse, qui
quàm levisima poena ab hac Republica abscellerit.
Tu vero qui & fortunas & liberos habeas, & eos
ceterosque necessitudine & benevolentia tecum
conjunctissimos, quique magnam facultatem sis ha-
biturus nobiscum & cum omnibus tuis vivendi, &
cum unum sit iudicium ex tam multis, quod repre-
hendatur, idque una sententia, eaque dubia poten-
tia alicujus condonatum existimetur, omnibus his
de causis debes istam molestiam quàm levisimè fer-
re. Meus animus erit in te, liberosque tuos semper
quem tu esse vis, & qui esse debet. Vale.

M. T. C. TREBATIO. S. P. D.
Famil. lib. 6. Epist. 11.

Dolabellam ante captem modò diligebam, ob-
ligatus ei nihil eram, nec enim acciderat mi-
hi opus esse, & ille mihi debebat, quod non defue-
ram eius periculis. Nunc tanto sum devinctus eius
beneficio, quod & antea in te & hoc tempore in sa-
lute tua cumulatissimè mihi satis fecit, ut nemini
plus debeam. Quam in te gratulor tibi ira vehemen-
ter, ut te quoque mihi gratulari, quàm gratias age-
re malim, alterum non omnino desidero, alterum
vere facere poteris. Quod reliquum est, quando
tibi vitæ & dignitas tua reditum ad tuos aperuit
est tuæ sapientiæ magnitudinisque animi, quid ami-
seris

seris oblivisci, quid recuperaris cogitare, Vives cum
tuis, vives nobiscum. Plus acquisivisti dignitatis,
quàm remisisti rei familiaris, quæ tamen ipsa esset
jucundior, si ulla esset Respub. Nestorius noster fa-
miliaris ad me scripsit te mihi maximas gratias ac-
gere. Hæc prædectio tua mihi valde grata est,
eaque te uti facile patior, cum apud alios, tum me-
hercule apud Syronem nostrum amicum. Quæ
enim fecimus, ea prudentissimo cuique maxime pro-
bata esse volumus. Te cupio videre quamprimum.

CICERO TREBATIO. S. P. D.
Famil. lib. 7. Epist. 14.

Chrysipus veteris Cyri Archirecti libertus fe-
cit, ut te non immemorem putarem mei, salu-
tem enim mihi tuis verbis nunciavit. Valde jam
lautus es, qui gravare literas ad me dare Homini
præsertim prope domestico. Quod si scribere ob-
litus es, minus multi jam te advocato causa cadent.
Sin nostri oblitus es, dabo operam, ut ist huc veni-
am, antequam plene ex animo tuo effluam. Sin æ-
stivorum timor te debilitat, aliquid ex cogita, ut
fecisti de Britannia. Illud equidem perlibenter au-
divi, ex eodem Chrysippo, te esse Cæsaris familia-
rem, sed mehercule mallem, id quod erat æquius, de
tuis rebus ex tuis literis quàm sepius cognoscere.
Quod certe ira fieret, si tu maluisses benevolentia,
quàm litium jura perdiscere. Sed hoc joculari su-
mus, & tuo amore, & non nihil etiam nostro. Te
valde amamus, nosque à te amari cum volumus, tum
etiam confidimus. Vale.

D S.

M. T.

M. T. C. CASSIO S. P. D.
Famil. lib. 12. Epist. 8.

Scelus affinis tui Lepidi, summaque levitatem & inconstantiam, ex actis, quæ ad te mitri certo scio cognoscere te arbitror. Itaque nos confecto bello, ut arbitramur, renovatum bellum gerimus, spemque omnem in D. Bruto & Planeo habemus. Si verum quæris, in te & in meo Bruto, non solum ad præsens periculum, si, quod nolim, adversi quid acciderit, sed etiam ad confirmationem perpetuæ libertatis. Nos hic de Dolobella audiebamus, quæ vellemus, sed certos auditores non habebamus. Te quidem magnum hominem, & præsentis iudicio, & reliqui temporis expectatione scito esse. Hoc tibi proposito fac, ut ad summa contendas, Nihil est tantum quod non populus Rom. à te perfici atque obtineri posse iudicet. Vale.

M. T. C. M. LEPIDO S. P. D.
Famil. lib. 10. Epist. 27.

Quod mihi pro mea summa erga te benevolentia magnæ curæ est, ut quàm amplissima dignitate sis, molestè tuli, te senatui gratias non egisse, cum esses ab eo ordine ornatus summis honoribus, Pacem inter cives conciliandæ te cupidum esse lætor, Pacem eam si à servitute sejungis, consulis & Reipub. & dignitati tuæ. Sin ista pax perditum hominem in possessionem impotentissimi dominatus restitua-

stitutura est, hoc animo scito omnes sanos, ut morem servituti anteponant. Itaque sapientius, meo quidem iudicio, facies, si te in istam pacificationem non interpones, quæ neque senatui neque populo, neque cuiquam bono probatur. Sed hæc audies ex aliis, aut certior fies literis. Tu pro tua prudentia quid optimum factu sit, videbis. Vale.

M. T. C. Planeo Imp. Conf. Desi.
S. P. D. Famil. lib. 10.
Epist. 2.

Meum studium honori tuo non defuisset pro necessitudine nostra, si aut tuto in senatum, aut honeste venire potuissem. Sed nec sine periculo quisquam liberè de Republ. sentiens, versari potest in summa impunitate gladiatorum, nec nostræ dignitatis videtur esse, ibi sententiam de Republ. dicere, ubi me & melius, & propius audiant armati, quàm senatores. Quia propter in privatis rebus nullum neque officium, neque studium meum desiderabis nec in publicis quidem, si quid erit, in quo interesse necesse sit, nunquam deero, nec cum periculo quidem meo, dignitatis tuæ. In his autem rebus quæ nihilominus, ut ego absim, confici possunt, peto a te, ut rationem habere velis & salutis & dignitatis mee. Vale.

M. T. C. PAPHYRIO PÆTO S. P. D.
Famil. lib. 9. Epist. 19.

Tamen à malicia non discedis, cunctisque
patriæ

Regi nyomta tványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.j/

parato significas Balbum fuisse contentum. Hocvi-
deris dicere, cum reges tam sine continentibus, multo
magis consulares esse oportere: nescis me ab illo o-
mnia expiscatum, recta cum a porta domum meam
venisse, neque hoc admiror, quod non ad tuam po-
tius, sed illud, quod nec ad suam. Ego autem tribus
primis verbis, quid noster Pater? At ille adiurans,
nusquam se unquam libentius. Hec si verbis assecu-
rus es, aureis ad te afferam non minus elegantibus.
Sin autem oblenio, peto a te, ne plura esse Balbos,
quam disertos putes. Me quotidie aliud ex alio im-
pedit. Sed si me expediero, ut in ista loca venire
possim, non committam, ut te sero a me certio-
rem factum putes. Vale.

C. TREBONIUS M. T. S. D.
Familia lib: 12. Epist: 16.

Si vales bene est, ego quidem valeo. Athenas ve-
ni ad XI. Calend. Junij, atque ibi quod maxime o-
perabam, vidi filium tuum deditum optimis studiis,
summaque modestae fama. Qua ex re quantam vo-
luptatem ceperim, scire potes, etiam me exente.
Non enim nescis, quanti te faciam, & quam pro no-
stro veterimo, verissimoque amore omnibus tuis e-
tiam minimis commodis, non modo tanto bono,
gaudeam. Noli putare mi Cicero, me hoc auribus
tuis dare. Nihil adolescentie tuo atque adeo nostro
(nihil enim mihi a te potest esse se junctum) aut a-
mabilius omnibus tuis, qui Athenis sunt, est, aut stu-
diosius earum artium, quas tu maxime amas, hoc est,
opti-

optimatum. Itaque tibi, quod vere facere possam,
libenter quoque gratulor, nec minus etiam nobis,
quod eum quem necesse erat diligere, qualiscunque
esset, talem habemus, ut libenter quoque diligamus.
Qui cum mihi in sermone iniecisset, se velle a siam
visere, non modo in vitatus, sed etiam rogatus est
a me, ut id potissimum nobis obtinentibus provinci-
am faceret. Cui nos & charitate & amore tum of-
ficium praestituros, non debes dubitare. Illud quo-
que erit nocis curae, ut Cratippus una cum eo sit, ne
putet in Asia feriatum illum ad ista studia, in qua
tua cohortatione incitatur, futurum. Nam illum
paratum ut video, & ingressum pleno gradu, eo
hortari non intermitteremus, quo indies longius di-
scendo exereendoque se prodatur. Vos quid egeritis
in Republica, cum has literas dabam, non sciebam,
Audiebam turbulenta, quae scilicet cupio esse falsa,
ut aliquando ociosa libertate fruamur, quod vel mi-
nime adhuc mihi contigit. Ego tamen nactus in
navigatione nostra pusillum laxamentum concinnavi
tibi manusculum ex instituto meo, & dictum eum
magno nostro honore, a te dictum conclusi, & tibi
infra subscripsi. In quibus versiculis, si tibi quibus-
dam verbis a x. mouesep videbor, turpitudine per-
sonae ejus, in quam libertus in vehimur, nos vindi-
cabit. Ignosces etiam iracundiae nostrae, quae justa
est in ejusmodi & homines & cives. Deinde qui
magis hoc Lucilio licuerit assumere libertatis, quam
nobis? Cum etiam si odio pari fuerit in eos, quos
laesit, tamen certe non magis dignos habuerit, in
quos tanta libertate verborum incuteret. Tu, sicut
mihi

mihī pollicitus es, adjunges me quamprimum ad
tuos sermones. Namque illud non dubito, quin, si
quid de interitu Cæsaris scribas, non patiaris, me
minimam partem & rei & amoris tui ferre. Vale,
& matrem meosque tibi commendatos habe. 8.
Calend. Jun. Athenis.

CICERO CURIO S. D. Famil.
lib. 7. Epist. 32.

Facile perspexi ex tuis literis, quod semper stu-
dii, & me à te plurimi fieri, & te intelligere,
quam mihi charus esses. Quod quando uterque no-
strum consecutus est, reliquum est, ut officiis ceteris
mihī inter nos, quibus æquo animo vel vincam te
vel vinear abs te. Ad Accilium non fuisse necesse
meas dari literas, facile patior. Sulpitij tibi ope-
ram, intelligo ex tuis literis, non multum opus fu-
isse, propter res tuas ita contractas, ut (quemadmo-
dum scribis) nec caput, nec pedes habeant, equi-
dem vellem, uti pedes haberent, ut aliquando redi-
res. Vides enim exaruisse jam veterem urbanitatem,
ut Pomponius noster suo jure possit dicere, nisi nos
pauci retineamus gloriam antiquam Atticam. Ergo
is tibi, nos ei succedamus. Veni igitur quæso, ne
tantum semen urbanitatis una cum Repub. intereat.
Vale.

M. T. C. ACILIO PROC. S. P. D.
Famil. lib. 13. Epist. 20.

IN Halesina civitate tam laeta quam nobili con-
junctis

junctissimos habeo & hospitio & familiaritate, M.
& Clodium Archagatum, & Philonem. Sed vere-
or, ne quia compluris tibi præcipue commendo,
exquare videar admonitione quadam commenda-
tiones meas, quando à te quidem cumulare iustitiae
& mihi & meis omnibus. Sed velim sic existimes,
hanc familiam & hos mihi maxime esse conjunctos
vetustate, officiis, benevolentia. Quamobrem peto
à te majorem in modum, ut his omnibus, in rebus,
quantum tua dignitas fidesque patietur, commo-
des. Id si fideris, erit mihi vehementissimè gratum.
Vale.

M. T. C. ACILIO PROC. S. P. D.
Famil. lib. 13. Epist. 34.

CNeo Octavio Nasone utor familiarissimè ita
prorsus, ut illius ordinis nullo familiaris.
Nam & humanitate ejus & probitatis in consuetu-
dine quotidiana magnopere delector. Nihil jam o-
pus est expectare te, quibus cum verbis tibi com-
mendem, quo sic utor, ut scripsi. Habet is in Pro-
vincia tua negotia, quæ procurant liberti, Hilarius
Anigonus, Demonstratus, quos tibi negotiaque o-
mnia Nasonis, non secus commendo, ac si mea es-
sent. Gratissimum mihi feceris, si intellexero, hanc
commendationem magnum apud te pondus habu-
isse. Vale.

M. T. C. ACILIO PROC. S. P. D.
Famil. lib. 13. Epist. 35.

Avicum

Avicum mihi hospitium est cum Lyfone Lyso-
nis filio Lisybrano, valdeque ab eo observor,
cogno vique dignum & patre & avo. Est enim no-
bilissima familia. Quapropter commendo tibi ma-
jorem in modum rem domumque ejus. Magnaque
opere a te peto, cures ut is intelligat, meam com-
mendationem maximo sibi apud te & adjumento &
ornamento fuisse. Vale.

M. T. C. ACILIO PROC. S. P. D.
Famil: lib. 13, Epist: 30.

CAjus Avianus Philoxenus antiquus est hospes
meus, & prater hospitium, valde etiam fami-
liaris, quem Caesar meo beneficio in Novocomenses
recolit. Nomen autem Aviam secutus est, quod ho-
mine nullo plus est usus quam Flacro Aviano meo,
quemadmodum te scire arbitror, familiarissimo.
Que ego omnia collegi, ut intelligeres, non vulgas
rem esse commendationem hanc meam. Peto igitur
abs te, ut omnibus rebus, quod sine molestia tua
facere possis, ei commodes, habeasque in numero
tuorum, perficias ut intelligat, has literas meas
magno sibi usui fuisse, erit mihi majorem in modo
gratum. Vale.

CICERO Planco Imp. Conf. Desi.
S. P. D. Famil: lib: 10.

Ut primum potestas data est augende dignita-
tis tue, nihil pratermissi in te ornando, quod
possi.

positum esset, aut in premio virtutis, aut in honore
verborum, id ex ipso senatus consulto poteris cog-
noscere. Ita enim est perscriptum, ut a me de scri-
pto dicta sententia est, quam senatus frequens secu-
tus est summo studio magnaque consensu. Ego
quanquam ex tuis literis, quas mihi misisti, perspe-
xeram, te magis iudicio bonorum, quam insignibus
glorie delectari, tamen considerandum nobis exi-
stimavi, etiam si tu nihil per stulares, quantum tibi a
Repub. debetur. Tu contexes extrema cum pri-
mis. Qui enim M. Antonium oppresserit, is bellum
consecrit. Itaque Homerus non Ajaxem nec Achil-
lem, sed Ulysiem appellavit *πολιπροντορον*.

M. T. C. CASSIO S. P. D.
Famil. lib. 12. Epist: 6.

Qui status rerum fuerit tui, cum has literas
dedi, scire poteris ex C. Titio Strabone, viro
bono, & optime de Republica sentiente. Nam quid
dicam cupidissimo tui, qui domo & fortunas reli-
ctis, ad te potissimum profectus sit? Itaque enim ti-
bi me commendo quidem, adventus ipsius ad te fa-
cis eum tibi commendabit. Tu velim sic existimes
tibi que persuadeas, omne perfugium honorum in te
& Bruto esse positum, si quod velim, adversi quid
e venerit. Res, cum hac scribebam, erat in extre-
mum deducta discrimen. Brutus enim Mutina vix iam
sustinebat. Qui si conservatus erit, vicinus, si
(quod dijonnem avertant) oppressus ibi erit, omnis
hominum cursus est ad vos. Proinde fac tantum ani-
mum habeas, tantumque apparatus quanto, opus est ad
univer-

Regi rymata tvaryok, Maticea Slov. Martin:
/316.ig.j/

universam Rempub, recuperandam. Vale.

M. T. C. CORNIFICIO Collegæ S.
Famil. lib. 12. Epist. 27.

GRATA mihi est vehementer memoria nostri
tuis, quam significasti literis, quam ut conser-
ves, non quod de tua constantia dubitem, sed quia
mos est ita rogandi, rogo. Ex Syria nobis tumultu-
osiora quædam nunciata sunt, quæ quia tibi sunt
propria quàm nobis, tua me causa magis movent,
quàm mea. Romæ summum otium est, sed ita, ut
malis salubre aliquid & honestum negotium, quod
sperè fore, quia video in cura esse Cæsari, Me scito,
dum tu absis, quasi occasionem quandam & licen-
tiam nactum scribere audiamus, & cætera quidem
fortasse, quæ etiam tu concederes. Sed proximè
scripsi de optimo genere dicendi, in quo sepe su-
spicatus sum, te à iudicio nostro, sic scilicet ut do-
ctum hominem non in docto, paululum dissidere.
Hac tu libro maximè velim ex animo si minus, gra-
tiæ causa suffragere. Dicam tuis, ut eum, si velim
deservant, ad teque mittant. Puro enim, etiam si
rem minus probabis, tamen in ista sollicitudines
quicquid à me profectum sit, jucundum tibi fore.
Quod mihi existimationem tuam dignitatemque
commendas, facis tu quidem omnium more. Sed
velim sic existimens, me, cum amor, quem inter nos
mutuum esse intelligam, plurimum tribuere, cum de
summo ingenio & optimis tuis studiis & de spe am-
plissimæ dignitatis ita iudicare, ut neminem tibi an-
teponam comparem paucos. Vale.

M. T.

M. T. C. QV. SHERMO Pro S. D.
Famil. lib. 13. Epist. 55.

CUM mihi multa gratia sunt, que tu adductus
mea commendatione fecisti, tum in primis,
quod M. Marcillum, amici atque interpretis mei fi-
lium liberalissimè tractavisti. Venit enim Laodis-
ceam, & tibi apud me mihi que propter te gratias
maximas egit. Quare quod reliquum est, à te peto,
quando apud gratos homines beneficium ponis, ut
eo libentius his commodes, operamque des, quoad
fides tua patietur, ut incrus adolescentis rea ne hat,
Ego cum antea studiole commendabam Marcillum
tum multo nunc studiosius, quod in longa appa-
ratione singularem, & propè incredibilem patris
Marcilii fidem, abtinentiam modestiamque cog-
novi. Vale.

LIBER SECUNDUS

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist. 28.

EX tuis literis, & ex re ipsa nos funditus perissi-
le video. Te oro, ut quibus in rebus mei tuis
indigebunt, nostris miseris ne desis. Ego te, ut scri-
bis, citò videbo, plura non scribo. Cura ut vel cas:

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist. 13.

TRiginta dies erant, ipsis cum dabam has lico-
ras

Регі нѣомта твѣрѣок, Матіца Сіов. Мартин:
/316.ig.1/

tas, per quos nullas à vobis acceperam. Mihi autem
erat in animo jam, ut antea ad te scripsi, ire in Epi-
rum, & ibi omnem casum potissimum expectare.
Te oro, ut si quid erit, quod perspicias quamcunque
in partem, quam plenissime ad me scribas, & meo
nomine, ut scribis, literas, quibus putabis opus esse
ut des. Vale. Calendis Novemb.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist. 13.

EGO quando per Thessaliam, si irem in Epirum,
per diu nihil eram audieturus, & quod mei stu-
diosos habeo Dyrrachinos, ad eos perrexi, cum il-
la superiora Thessalonice scripsissem. Inde cum
ad te me convertram, faciam ut scias, tuque ad me
velim omnia quam diligentissime, cujusmodi sunt,
scribas. Ego jam aut ne rem, aut ne spem quidem
expecto. Vale 6. Calend. Decemb. Dyrrachii,

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist. 1.

CUM antea maxime nostra interesse arbitra-
bar, te esse nobiscum, cum vero, ut legi orati-
onem intellexi ad iter quod constiterat, nil mihi o-
portius cadere posse, quam ut me quam primum con-
sequere, ut cum ex Italia profecti essemus, sive per
Epirum iter esset faciendum, tuo tuorumque presi-
dio uteremur, sive aliud quid agendum esset, certum
consilium de tua sententia capere possemus. Quam-
obrem te oro, des operam, ut me statim consequere,
facias.

facilius potes, quoniam de Provincia Macedonia
perlata lex est, pluribus verbis tecum agerem, nisi
pro me apud te res ipsa loqueretur.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist. 2.

ITINERIS nostri causa, quod non habebam locum,
ubi pro meo jure diutius esse possem, quam in fun-
do Sicco, praesertim nondum rogatione correctis, &
simul intelligebam, ex eo loco si iter haberem, posse
me Brundisium referre, sine te autem non esse
nobis illas partes tenendas propter Antonium.

Nunc, ut ad te antea scripsi, si ad nos veneris,
consilium totius rei capiemus. Iter esse molestum
scio, sed tota calamitas omnes molestias habet.
Plura scribere non possum, ita sum animo percusso
& abjecto. Cura ut valeas, Datum 6. Idus. Apri-
lis. Therii Lucanæ.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist. 3.

UTINAM illum diem videam, cum tibi agam
gratias, quod me vivere coegisti. Adhuc e-
quidem valde me poenitet, sed te oro, ut ad me Vi-
bonem statim venias, quod ego multis de causis con-
verti iter meum. Sed eo si veneris, de toto itinere
ac fuga mea consilium capere poterò. Si id non fe-
ceris, mirabor, sed confido te esse omnino facturum.
Vale.

C3

M. V

Regi rýomata tványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.1/

Regi ivomita tványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib 3 Epist. 5.

Terentia tibi & laepe & maximas gratias agit, id est mihi gratissimum, ego enim vivo miserimus, & maximo dolore conficior. Ad te quid scribam nescio. Si enim es Romae, iam me assequi non potes, si es in via, cum eris me assecutus, coram agemus, quae erunt agenda. Tantum te oro, ut quoniam me ipsum semper amasti, eodem amore sis, ego enim idem sum. Inimici mei mea mihi, non me ipsum ademerunt. Cura ut valeas. 8. Idus April. Thurii.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist: 6.

Non fuerant mihi dubium, quin te Tarenti aut Brundisii visurus essem, idque ad multa pertinuit in eis, & ut in Epiro consistereamus, & de reliquis rebus tuo consilio uteremur, quoniam id non contigit, erit hoc quoque in magno numero nostrorum malorum. Nobis iter est in Asiam, maxime Zyzicum, tibi meos commendo, me vix misereque sustento, Vale. Datum 13. Cal. Maij Taren.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att lib 3. Epist. 26.

Post etiam a me discessum literae mihi Roma alatae sunt, ex quibus prospicio, nobis in hac calamitate tabescedum esse. Neq; enim (sed bonam in par-

in partem accipies) si ulla spes salutis nosse subsisteret ut tu pro tuo amore in me hoc tempore discessisses. Sed ne ingrati, aut ne omnia velle nobiscum unam interire videamur, hoc omitto, illud abs te peto, des operam, quod mihi affirmasti, ut te ante Cal. Jan. ubicunque erimus, sistas. Vale.

M. T. C. P. T. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist: 16.

Totum iter mihi incertum, facit expectatio litterarum tuarum. Calend. Sext. datarum, non aliud aliquid, si spes erit, Epirum, sin minus Zyzicum, aut aliquid quid sequemur. Tuae quidem litterae, quod saepius a me leguntur, hoc spem faciunt mihi minorem quam cum lectae sunt, cum id quod attulerunt ad spem infirmant, ut facile appareat te & consolationi servire, & veritati, idque te rogo plane, ut ad me quae scis, ut erunt, quae putabis ita scribas. Vale. Dat. 12. Cal. Septemb.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att, lib. 3. Epist: 18.

Expectationem nobis non parvam auuleras, cum scripseras, Varronem tibi pro amicitia confirmasse causam nostram Pompejum certo suscepturum, & simul ante a Caesare ei litterae, quae expectaret, remissae essent, autorem etiam daturum. Verum id nihil fuit: an adversatae sunt Caesaris litterae? An est aliquid in spe? etiam illud scripseras eundem secundum comitia dixisse. Facis si vides, quam

stantis in malis jaceam, & si putas esse humanitas
eis tua, me fac de tota causa nostra certiozem. Nam
Quintus Frater homo mirus, qui me jam valde ama-
mat, omnia micrit spei plena, metuens credo defe-
ctionem animi mei. Tux autem literæ tunc variz
neque enim me desperare vis, nec temere sperare.
Fac obsecro te, ut omnia, quæ à te prospici possunt,
sciamus. Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.

Ad Att. lib. 3. Epist. 11.

ME & tuæ literæ, & quidem boni nuncii, non
optimis tamen auroribus, & expectatio ve-
strarum literarum, & quod tibi ita placuerat, adhuc
Thessalonice tenebant. Si accepero literas quas ex-
pecto, si spes erit ea, quæ rumoribus afferebatur, ad
te me conferam, si non erit: faciam te certiozem,
quid egerim. Tu me, ut facias, opere consilio, gra-
tia juva. Consolari jam desine, objurgare verè
noli, quod cum facis, ut ego tuum amorem & labo-
rem desidero, quem ita affectum mea ærumina esse
arbitror, ut te ipsum consolari nemo possit. Quin-
tum Fratrem optimum humanissimumque sustenta.
ad me, obsecro te, ut omnia certo perscribas. Vale.
Datum, 4. Cal. Quintileis.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.

Ad Att. lib. 3. Epist. 16.

Miserie nostræ potius velim, quàm inconstan-
tia tribuas, quod à Vibone, quò te accesser-
bamus,

hamus, subito discessimus. Allata est enim no-
bis rogatio depernicie mea, in qua quod confectum
esse audieramus, erat hujusmodi, ut mihi ultra qua-
draginta milliaria liceret esse. Illo cum pervenire
non liceret, statim iter Brundisium versus contuli
ante diem rogationis, ne & Sicca, apud quem eram,
periret, & quod Melitæ esse non licebit.

Nunc tu propera, ut nos consequare, si modo reci-
plemur, adhuc invitamur benignè, sed quod su-
perest timeamus. Me, mi Pomponi, valde preiret via
vere, qua in re apud me tu plurimum valuisti. Sed
hæc coràm fac modò ut venias. Vale.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.

Ad Att. lib. 1. Epist. 12.

Asiam Quinto suavissimo fratri obtigisse au-
divisti, non enim dubito, quin celerius tibi
hic rumor, quàm ullius nostrum literæ nunciarint.

Nunc quoniam & laudis & vidisimi temper fui-
mus, & præter ceteros *φυλῆδης* & sumus & ha-
bemur, & multorum odia arque inimicitias Rei-
pub. causa suscepimus *πανδίου ἀρετῆς μιλνήσκειο*,
curæque & effice, ab omnibus & laudemur & ame-
mur. His de rebus plura ad te in ea Epistola scri-
bam, quam ipsi Quinto dabo. Tu velim me certi-
orem facias, quid de meis mandatis egeris, arque
etiam quid de tuo negotio. Nam ne Brundisium
profectus es, nullæ mihi abste sunt redire literas.
Valde aveo scire quid agas. Idib. Martiis. Vale.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.

Ad Att. lib. 12. Epist. 9.

volo

Volo ames constantiam meam, Ludos Antij
spectare non placet est enim ὑποσβολικόν,
cum velim vitare omnium deliciarum suspicionem,
repente αἰα φαίνεσθαι non solum delicare, sed etiam
inepte peregrinantem. Quare usque ad nonas Ma-
jas te in Formiano expectabo. Nunc fac ut sciam,
quo die te visuri simus. Ab Appii foro hora quarta
dederam aliam paulò ante à Tribus Tabernis,
vale.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 2. Epist. 11.

Narro tibi, planè relegatus mihi videor, poste-
quam in Formiano sum, dies enim nullus
erat. Antij cum essem, quo die non melius scirem,
Romæ quid ageretur, quam ii, qui erant Romæ.
Etenim literæ tuæ non solum quid Romæ, sed e-
tiam quid in Republ. neque solum quid fieret, ve-
rum etiam quid futurum esset, indicabant. Nunc,
nisi si quid ex prætereunte viatore exceptum est,
scire nihil possumus. Quare quanquam jam re
ipsum expecto, tamen isti puero, quem ad me sta-
rim iussi recurrere, da ponderosam aliquam Episto-
lam, plenam omnium non modò actorum, sed e-
tiam opinionum tuarum, ac diem, quo Roma sis
exterus, cura ut sciam. Nos in Formiano esse
volumus usque ad Prid. Non Majas, cò si anteam
diem non veneris, Romæ te fortasse videbo. Nam
Arpinum quid ego te in vitem? Hæc igitur Cura
ut valeas.

M. T. C.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist. 13.

Quod ad te scripseram, me in Epiro futurum,
posteaquam exrenuari spem nostram, & eva-
nescere vidi, muravi consilium, nec me Thessalo-
nica commovi, ubi esse constitueram, quòd aliquid
ad me de eo scriberes. Quòd proximis literis scri-
pteras forte, uti secundum comitia aliquid de nobis
in senatu ageretur, id tibi Pompejum dixisse.

Qua de re quoniam comitia habita sunt tuque nihil
ad me scribis, perinde habeo, ac si scripsisses nihil
esse, meque temporis non longinquè spe ductum esse
molestè feram. Quem autem modum te videre
scripseras, qui nobis utilis fore videretur, eum nun-
tiant, qui veniunt, nullum fore. In Tr. Pl.
Des. reliqua spes est, quam si expectaro, non erit
quod putes, me causæ meæ, ac voluntari meorum
defuisse. Quod me læpe accusas, cur hunc meum
casum tam graviter feram, debes ignoscere, cum
ita me afflictum videas, ut neminem unquam
nec videris, nec audieris. Nam quod scribis te
audire, me etiam mentis errore & dolore affi-
ci, mihi verò mens integra est. Acque utinam,
jam in periculo fuisset, cum ego iis, quibus salu-
rem meam carissimam esse arbitrabar, inimicis-
simis, crudelissimisque usus sum, qui, ut me pau-
lulum inclinati timore viderunt, sic impulerunt,
ut omni suo sciere & perfidia abuterentur ad exi-
tium meum. Nunc quoniam jam est Cyzicum
nobis eundem, quo rarius ad me literæ perferun-
tur,

Regi ὑπόμνημα τῶν ἰσχυρῶν, Matrica Slav. Martin:
1316. 18. 11.

tur, hoc velim diligentius omnia, quae putaris me
scire opus esse, perscribas. Quin, Fratrem meum
fac diligas, quem Sinego miser incolumem relinquo,
non me totum perisse arbitrabor. Vale. Nonis
Sextilis.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 3. Epist. 14.

EX tuis literis plenus sum expectatione de Pom-
pejo, quidnam de nobis velit aut ostendat.
Comitia enim credo esse habita, quibus absolutis
scribis illi placuisse agi de nobis, si tibi stultus es-
se videor, qui sperem, facio tuo jussu, & si scio te
me iis Epistolis porius, & meas spes solitum esse re-
morari. Nunc velim mihi planè perscribas, quid
videas. Scio nos nostris multis peccatis in hanc
ærumnam incidisse, ea si qui casus ex parte cortexer-
int, minus molestè feremus non vixisse, & adhuc
vivere. Ego propter viæ celebritatem & quoti-
dianam expectationem rerum novarum non com-
movi me adhuc Thessalonica, sed jam extudimur,
non à Planco (nam is quidem retinet) verum ab
ipsoloco minimè apponito, ad tolerandam in tanto
luctu calamitatem.

In Epirum ideo ut scripseram non ivi, quòd subi-
tè mihi adversi nuntii venerant & literæ, quare ni-
hil esset necesse quàm proximè Italiam esse.

Hinc si aliquid à comitis audierimus, nos in A-
siam converteremus, neque adhuc stabam, quò poris-
simum, sed scies. Valeo 12. Calend. Sext. Thes-
salonicæ.

M. T.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 4. Epist. 13.

Nestorius noster me per literas fecit certiore,
re Roma ad 3. Idus Maij putare profectum
esse card. h. quàm dixerat, quod minus, valuisse,
sijam melius vales, vehementer gaudeo. Velim
domum ad tuos scribas, ut mihi tui libri pateant,
non secus, ac si ipse adesses, cum ceteri, cum Var-
ronis. Est enim mihi utendum quibusdam rebus
ex iis libris, ad eos, quos in manibus habeo, quod
ut spero tibi valde probabo. Velim si quid fortè
novi habes, maxime à Quincto fratre, deinde à G.
Caesare, & si quid de Comitibus de Repub. fortè
(soles enim tu hæc festine odorari) conscribas ad
me. Si nihil habebis tamen scribas aliquid, nun-
quam enim mihi tua Epistola aut inopportuna aut
loqvax visa est. Maxime autem rogo, rebus
tuis, totoque itinere ex Sententia confecto nos
quam primum revisas. Dionysium jube salvere,
Cura ut valeas.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 6. Epist. 3.

AD quintum Iduum Maij veni in Trebullanom
ad Pontium, ibi mihi tuæ literæ binæ reddi-
tæ sunt tertio abs te die. Eodem autem ex Pom-
pejano Philotimo dederas Literas, nec vero nunc
erat senè, quid scriberem. Qui de Repub. rumores,
scribe quæto, in oppidis enim summum video ru-
morem, sed multa inanis, quid deus cogites, &
quando,

Regi nyontatványók, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

Regi nyomta tványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.j/

quando, scire velim. Ad quas literas tibi rescribi
velis, nescio, nullas enim ad hoc acceperam, prae-
ter quae mihi bis semel in Trebulano reddita
sunt, quarum altera edictum P. Licinij habebant
erant autem Non. Maji datae, altera scripta a
meas Minturnenses. Quam vereor, ne quid fue-
rit ἀπεσταότερον in illis, quas non accepi, quibus re-
scribi vis. Lenculam ponam tecum in gratiam,
Diopytius nobis cordi est. Nicanor tuus operam
mihi dat egregiam. Jam deest quid scribam, & li-
cet Beneventi: cogitabam hoc de nostra continen-
tis & diligentia esse satis, facimus satis L. Pontio
Ex Trebulano ad 5. Idus Maji.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 5. Epist. 6.

Tarentum veni ad 15. Calend. Junij quod
Pontinum statueram expectare. Commodis-
simum doxi, dies eos, quod ille veniret, cum Pom-
pejo consumere, eoque magis, quoad ei gratum es-
se id videbam, qui etiam a me petierat, ut secum
& apud se essem quotidie, quod concessi libenter,
multos enim ejus praecellosos de Repub. sermones
accipiam, instruat etiam consiliis idoneis ad hoc
nostrum negotium. Sed ad re brevior jam in scri-
beado incipio fieri, dubitans Romae ne sis, an jam
profectus. Quod tam quoad ignorabo, scribam
aliquid potius, quam committam, ut tibi cum pos-
sint reddi, a me literae, non reddantur, nec tamen
jam habeo, quid aut mandem tibi aut narrem.

Madon

Mandavi omnia quidem, quae tu ut polliceris, ex-
hauries, narrabo cum aliquid habebis novi. Illud
tamen non desinam dum adesse putabo, de Caesaris
nomine rogare, ut confectum relinquant. Avidè
expecto tuas literas, & maximè, ut norim tempus
profectionis tuae. Vale,

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 7. Epist. 4.

Dionysium flagrantem desidero tui, nisi
ad te, nec mehercule a quo animo, sed fuit
concedendum. Quem quidem cognovi, cum do-
ctum (quod mihi jam antè erat notum) tum san-
ctum, plenum officii, studiosum etiam meae lau-
di frugi hominem, ac ne libertinum laudare vide-
ar, planè virum bonum. Pompejum vidi 4. Idus
Decembr. fuimus unà horas duas ferè magna latri-
tia mihi visus est affici meo adventu, de triumpho
hortari, sulcipere paries suas: monere, ne ante
in senatum accederem, quàm rem confecissem, ne
dicendis sententiis aliquem tribunum alienarem.
Quid quaeris? In hoc iudicio & officio sermo-
nis nihil potuit esse prolixius. De Re-
pub. autem ita mecum locutus est, quasi non du-
bium bellum haberemus, nihil ad spem concor-
diae, planè illum abs te alienatum, cum antea in-
telligeret, tum verò proximo indicasse, venisse
Hircium a Caesare, qui esset illi familiarissimus,
ad se non accessisse, & cum ille ad 8. Idus Decem-
beris venisset Balbus de tota re constitisset ad
7. Idus

Regi ῥωματῶν Ἰούλιου Καίσαρος
/ 316. ig. j /
Martina:

7. Iduum ad Scipionem ante lucem venisse multa de nocte profectum esse ad Caesarem hoc illi τῆς μεσημέρας videbatur esse alienationis. Quid multa? nihil me aliud consulatur; nisi quod illum, cui etiam inimici alterum consulatum fortunā summam potentiam dederat, non arbitror fore tam amentem, ut hæc in discrimen adducat, quod si ruere cœperit, ne ego multa timeo, quæ non audeo scribere, sed ut nunc est, ad 3. Non. Jan. ad urbem cogito. Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Ad Att. lib. 7. Epist. 6.

Planè deest, quid ad te scribam, nota omnia tibi sunt, nec ipse habeo, à te quod expectem. Tantum igitur nostrum illud solenne servemus, ut ne quem isthuc euntem sine literis dimittamus. De Republica valde timeo, nec adhuc fere inveni, qui non concedendum putaret Caesari, quod postulare poteris quàm depugnandum. Est illis quidem impudens postulatio opinione valentior. Cur autem nunc primum ei resistamus ὅτι γὰρ αὐτῷ τοῦτε μείζον ἐπὶ το κακόν, quàm cum quinquenium prorogabamus, aut cum, ut absentis ratio haberetur, ferebamus? Nisi forrè hæc illi tum arma dedimus, ut nunc cum bene parato pugnaremus. Dices: Quid tu igitur sensurus es? Non idem quod dicturus, sentiam enim omnia faciendâ, ne armis deceretur. Dicam idem quod Pompejus, neque id faciam humili animo, sed rursus hoc permagnum

Reip. malum est, & quoddammodo mihi præces cætos. Nunc rectum, me in tantis rebus à Pompejo dissidere. Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 7. Epist. 10.

Subiçò consilium cepi, ut ante quàm luceret, exirem, ne qui conspectus fieret, aut sermo, liçtoribus præferretur laureatis. De reliquo neque hercule quid agam, nec sciturus quid sim, scior ita sum perturbatus temeritate nostri amentissimi consilii. Tibi verò quid suadem, cujus ipse consilium expecto? Cæus noster quid consilii ceperit, capiat ne scio: adhuc in oppidis coarctatus, sed stupent omnes. Si in Italia consistat, erimus unam, sin eedes, consilii res est in certi. Adhuc certe (nisi ego insano) stultè omnia & incautè: Tu quæso ad me crebriò scribe, vel, quod in buccam venerit, Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 8. Epist. 18.

Nihil habeo quod ad te scribam: quia etiam eam epistolam, quam eram elucubratus, ad te non dedi. Erat enim plena spei bonæ, quod & conditionis voluntatem audieram, & illam conditionibus usurum putabam, præsertim suis. Ecce tibi IV. Nonas. Feb. manè accepi literas tuas, Philotimi, Forni, Curionis ad Furnium: quibus irrides L. Caesaris legationem. Planè oppressi videmur, nec quid consilii capiam, scio, nec me hercule

culè de me laboro. De pueris quid agam non habeo,
Capuam tamen proficiscebam hæc scribens, quo fac
eilius, de Pompeji rebus cognoscerem. Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 7. Epist. 18.

Breviloquentem jam me tempus ipsum facit!
pacem enim desperavi. Bellum nostri nul-
lum administrant. Cave enim putes quicquam
esse minoris his Coss. quorum ego spe audiendi alii
quid & cognoscendi nostri apparatus maximo im-
bri Capuam veni, prid. Non, ut eram iustus. Illi
autem nondum venerant, sed erant venturi ina-
nes, imparati. On. autem Luceria dicebatur esse,
& adire cohortes Legionum Aclinarum nonfir-
missimarum. At illum ruere nunciant, & jam
jam que adesse, non ut manum conferat (qui cum
enim?) sed ut fogam intercludat. Ego autem in
Italia καὶ συναπὸς ἀνέβν nec te id consulo si extra
quid ago? ad manendum hyems, lictores impro-
vidi, & negligentes Duces: ad figuram hortatur
amicicia Cnei, causa bonorum, turpido conjun-
gendi cum Tyranno Qui quidem incertum est, Pha-
larimòè, an Phisistratum sic imitaturus. Hæc
velim explices, & me juves consilio. Et si ce-
iptom istic jam calore puro, sed tamen quantum po-
teris. Ego si quid hic hodie novi cognôro, sci-
es. Jam enim aderunt Coss. ad suas nonas. Tuis
quotidie literas expectabo. Adhas autem cum po-
teris, rescribas. Muliers & Cicerones in Formio-
ano reliqui, Vale.

M. T.

M. T. C. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 7. Epist. 20.

PEdem in Italia video nullum esse, qui non in
illius potestate sit. De Pompejo scio nihil,
cumque nisi in navim se contulerit, exceptum
iriputo. Oclericarem incredibilem: Hæc autem
tem nostri? Sed non possum sine dolore accusare
eum, de quo angor & crucior. Tu eadem non sine
causa times, non quo minus quicquam Casari expedi-
at ad diuturnitatem victoriz, & dominationis: sed
video quorum arbitrio sis acturus. Rectè sic
censeo cedendum de oppidis tuis regeo consilii, quod
optimum factum videbitur facies. Cum Philo-
timo loquere, atque adeo Terentiam habebis Idibus.
Ego quid agam? quæ aut terra aut mari persequar
eum, qui ubi sit? nescio. Et si terra quidem, quæ
possum, mari quo Tradam igitur isti me? fac posse-
turo. Multi enim hortantur: num etiam honeste?
Nullo modo quidem à te petam consilium, ut so-
leo, Explicari res non potest: sed tamen si quid in-
mentem venit, velim scribas, & ipse, quid sis actus-
rus. Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 7. Epist. 27.

Philotimi literæ me quidem non nimis, sed eorū
qui in his locis erant, admodum delectarunt.
Ecce postredie ad Cassiam literæ Capua à Lucretio
familiari ejus, Nigidum à Domitio Capuam venis-

D 2

102003

Regi ныонта tványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

se: cum dicere, vi bullium eum paucis militibus
à Piceno currere ad Cn. Confestim in sequi Cæsa-
rem Domitium non habere militum vim. Idem
scripsit: Coss. Capua decessisse. Non dubito, quia
Cneus in fuga sit, modò effugiat. A consilio fu-
gendi, ut tu censes, absum. Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 7: Epist. 24.

Cum dedissem ad te literas tristes, & mero ne
veras, de Lucretii ad Cassium literis Capuam
misis. Cephalio venie ad nos, Attulit enim à te
literas hilariores, nec tamen firmas ut soles. O-
mnia facilius credere possum, quam quod scribis.
Pompejum exercitum habere. Nemo huc ita
affert, omniaque que nolim. O rem miseram:
malas causas semper obtinuit, in optima concidit.
Quid dicam, nisi, illud eum scisset neque eum
erat difficile hoc nescisse. Erat enim ars difficilis
recte Rempub. regere. Sed jam, jamque omnia
sciemus, & scribemus ad te statim. Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 8. Epist. 7.

Unum etiam restat amico nostro ad omne de-
decas, ut Domitio non subveniat, At nemo
dubitat, quin subsidio venturus sit. Ego non pu-
to. Deseret igitur talem civem? & eos unà, quos
scis esse, cum habeat præsertim & ipse cohortes
triginta? Domitius (nisi me omnia fallunt) de se in-
credibiliter pertimuit, nihil spectat, nisi fugam,
cui

tui tu. (video enim quid sentias) me comitem putas
debere esse. Ego vero quem, fugiam habeo, quem
sequar, non habeo. Quod enim tu meum consilium
laudas, & memorandum dicas male, quod dixerim,
me cum Pompejo vinci, quam cum istis vincere. Ego
verò malo: sed cum illo Pompejo, qui tum erat, aut
qui mihi esse videbatur. Cum hoc vero, qui antè fu-
git quam sciat aut quem fugiat, aut quo: qui nostra
tradidit qui patriam reliquit, Italiam deseruit: si
malui, contigit victus sum, quod superest: non ista
videre possum, que nunquam timeo, ne viderem nec
me hercule istum, propter quem mihi non modo
meis, sed memetipsum cavendum est. Ad Philoti-
mum scripsi de vintico, sive à monera: nemo enim
soluit, sive ab Oppiis tuis contubernaliibus, Cætera
apposita tibi mandabo.

C. POMP. PROC. M. T. C. IMP. S. P. D.
Att. lib. 8. Epist. 14.

Tuas literas libenter lei. Recognovi enim
tuam pristinam virtutem etiam in salute cõ-
muni. Coss. ad eum exercitum, quem in Appulia ha-
bent venerunt. Magnopere te hortor pro tua sin-
gulari perpetuoque studio in Rempub. ut te ad nos
conferas: & ut communi consilio Rei pub. afflicte
opem atque consilium feramus. Censeo via Ap-
pia iter facias, & celeriter Brundisium venias, Curas
ut Vaicas.

CN. POMP. PROC. L. DOM. PROC.
S. P. D. Att. lib. 8. Epist. 18.

D 5

Miror

Regi nyomtatványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

Miror te ad me nihil scribere, & potius ab aliis quam a te de Rep. certiores me fieri. vos disjecta manu, pares adversariis esse non possumus. Contractus nostris copiis, spero nos & Reip. & saluti communi prodesse posse. Quamobrem cum constituissem, ut Vibullius mihi scriberet, ad V. Idib. Februa, Corfinio proficisci cum exercitu, & ad me venire, miror quid cause fuerit, quare consilium Mutaris. Nam illa causa, quam mihi Vibullius scribit, levis est & te preterea moraturum esse; quod audieris Caesarem firmo progressu in castrum Truentium venisse. Quanto enim magis appropinquare adversarius ceperat, eo tibi celerius agendum erat, ut te mecum conjungeres: priusquam Caesar aut tuum iter impedire, aut me abs te excludere posset. Quamobrem etiam te rogo & hortor, id quod non desisti superioribus literis a te petere, ut primo quoque die Luceriam advenires. ante quam copias, quas instituit Caesar contrahere, in unum locum coeant, non a vobis distrahant: Sed fierent, qui te impediant, ut illas suas seruent, a quibus est me a te impetrare, ut cohortes quae ex Piceno & Camerino venerunt, quae fortunae suas reliquerunt, ad me missum faciant. Vale.

C. N. POMP. L. DOMITIO S. P. D.
Att. lib. 8. Epist. 20.

Litterae mihi a te reddite sunt ad XIV, Calendar. Martij, in quibus scribis, Caesarem apud Corfi-

Corfinium castra posuisse, quod putavi, & praenunxi. Fit ut ne in praesentia committere tecum praelium velit, & omnibus copiis conductis te implicet, ne ad me iter expeditum tibi sit, atque istas copias conjugere optimorum civium possis, cum his legionibus, de quarum voluntate dubitamus, quod magis etiam tuis literis sum commotus. Neque enim eorum militum, quos mecum habeo, voluntatis confido, ut de omnibus fortunis Reip. dimicem. Neque etiam qui ex delectibus conscripti sunt a Coss. convenerunt. Quare da operam si ulla ratione etiam nunc efficere potes, ut te explices, & huc quam primum venias, antequam omnes copiae adversariorum conveniant. Neque enim celeriter hunc homines convenire possunt, & si convenirent, quantum iis committendum sit, quod inter se non sunt: contra veteranas legiones, non te praeterit. Vale.

T. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 8. Epist. 21.

Lippitudinis meae signum tibi sit librarii manus, & eadem causa brevitas: & si nunc quidem quod scriberem, nihil erat, omnis expectatio nostra erat in nunc iis Brundisinis. Si nactus hic esset Cneum nostrum, spes dubia pacis: sin ille ante transisset, exitiosi belli metus. Sed vides ne in quem hominem inciderit Resp. quam acutum? quam vigilantem? quam paratum? Si me hercule neminem occiderit, ne cuiquam quicquam ademerit, ab iis, qui eum maxime, timuerant, maxime dili-

Regi v'omata tvainyok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

diligeret. Multum mecum municipales homines loquuntur, multum rossicani, Nihil prorsus aliud curant, nisi agros, nisi villulas, nisi nummos suos. Et vide quam conversa res est: illum, quo antea confidebat, metuunt: hunc amant, quem timebant. Id quantis nostris peccatis, vitisque venere: non possum sine molestia cogitare. Quae autem impendere putarem, scripseram ad te, & jam tuas literas expectabam. Vale.

C. CAESAR IMP. M. T. C. IMP. S. P. D.
Att. lib. 9. Epist. 5.

CUM Furnium nostrum tantum vidissem, neque loqui neque audire me commodè potuissem: properantem: atque essem in itinere praemis jam legionibus, praeterire tamen non potui, quin & scriberem ad te, & illum mitterem, gratiaque agerem. Etsi hoc officium feci saepe & saepius mihi facturus videor, ita de me mereris. In primis à te pero, quoniam confido te celeriter ac urbem venturum, ut te ibi videam, ut tuo consilio, gratia dignitate, ope omnium rerum uti possim. Ad propositum revertat: festinationi meae, brevitateque literarum ignosces, reliqua ex Furnio, cognosces. Vale.

C. CAESAR OPPID ET COR. BALBO
S. P. D. Att. lib. 9. Epist. 8.

Gaudeo me herculè vos significare literis, quam valde probetis ea, quae apud Gorfanium sunt

sunt gesta Consilio vestro utar libenter, & hoc libentius, quod mea spontè facere constitueram, ut quam lenissimum me praerberem, & Pompejum, darem operam, ut reconciliarem. Tentemus hoc modo, si possumus, omnium voluntates recuperare, & diuturna victoria uti: quando reliqui crudelitare odium effugere non potuerunt, neque victoriam diutius tentere, praeter unum L. Syllam, quem imitaturus non sum. Hac nova sit ratio vincendi, ut misericordia & liberalitate nos muniamus, id enim quemadmodum fieri possit, non nullo mihi in mentem veniunt, & multa reperiri possunt. De his rebus rogo vos, ut cogitationem suscipiatis. Cuius Magium Pompei praefectum deprehendi scilicet, & meo instituto usus sum, & cum statim missum feci. Jam duo praefecti fabrum Pompei in meam potestatem venerunt, & à me missi sunt. Si volent gratias esse, debebunt Pompejum hortari, ut malit mihi esse amicus, quam illis, qui & illi & mihi semper fuerunt inimicissimi: quorum artificiiis effectum est, ut Respub. in hunc statum pervenires. Vale.

M. T. C. C. CAESARI S. P. D.
Att. lib. 9. Epist. 13.

UT legi tuas, literas, quas ab Furnio nostro acceperam, quibus mecum agebas, ut ad urbem esse, te velle uti meo consilio dignitate mea: minus sum admiratus. De gratia & de ope quid significares, mecum ipse quaerebam, tamen de-

D 5 duc-

Regi nyomatványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.f/

docebar ad eam cogitationem, ut te pro tua admirabili, ac singulari sapientia, de otio, de pace, de concordia civium agi velle arbitrarer, & ad eam rationem existimabam satis aptam esse naturam & personam meam. Quod si ita est, & si qua de Pompejo nostro tuendo, & tibi & Reip. reconciliando, cura te arripit, magis idoneum quam ego sum, ad eam causam profecto reperies neminem, qui & illi semper, & Senatui, cum primūm potui, pacis auctor fui. Nec sumptis armis belli ullam partem arripit, iudicavique te eo bello violari, contra cuius honorem, populi Rom. beneficio concessum inimici atque invidi intererentur. Sed ut eo tempore non modo ipse auctor dignitatis tuae fui, verum etiam ceteris auctor ad te adjuvandum sic me nunc Pompeji dignitatis vehementer movere. Aliquot enim sunt annicum vos duos elegi, quos praecipue colerem, & quibus essem sicut sum amicissimus. Quamobrem a te peto, vel potius precibus omnibus oro, & obsecro, ut in tuis maximis curis aliquid impercias temporis, huius quoque cogitationi, ut tuo beneficio honoras vir, gratus, pius denique esse in maximi beneficii memoria possim. Quae si tantum ad me ipsum pertineret, sperarem me à te tamen impetraturum, sed ut arbitror, & ad tuam fidem, & ad Rempublicam pertinet, me & pacis utriusque vestrum, & ad omnium concordiam, per te quam accommodatissimam conservari. Ego cum antea tibi de Lentulo gratias egissem: cum ei saluti, qui mihi fuerant, fuisses: tamen eius literis lectis, quas ad me gratissimo animo de tua liberalitate,

beneficioque misit, eandem me salutem à te accepisse putavi quam ille, in quem si me intelligis esse gratum, cura obsecro, ut etiam in Pompejum esse possim. Vale.

L. COR. BALBUS M. T. C. IMP. S. P. D.
Att. lib. 9. Epist. 17.

Cæsar nobis literas per breves misit, quarum exemplum subscripsi. Brevitate epistolæ scire poteris, eum valde esse dissentum, qui tanta de re tam breviter scripserit. Siquid precerea novi fuerit, statim tibi scribam. Cæsar Oppidum Cornetioque S. Ad VII. Iduum Mar. Brundisium venit: ad morum castra potui: Pompejus est Brundisii: misit ad me Cn. Magium de pace, quæ visa sunt respondi. Hoc vos statim scire volui. Cum in spem venero de compositione aliquid me conficere, statim vos certiores faciam. Valere. Quomodo me nunc putas mi Cicero torqueri postquam rursus in spem pacis veni: ne qua res compositionem eorum impedit: namque quod absens facere possum opto: quod si una essem aliquid fortasse proficere possem. Nunc expectatione crucior. Vale.

M. T. C. S. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 10. Epist. 2.

Ego cum accepissem tuas literas Nonis Aprilis, quas Cephario aculerat, esset que Minedonio postredie mansurus, inde protinus: sustinui me in arcano fratris, ut dum aliquid certius affereretur,

Regi nyomta tványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.j/

oculto in loco essemus, agerenturque nihilominus, quæ sine nobis agi possunt. Jam adest, & animus ardet, nec est quicquam quo, & quâ: sed hæc nostra erit cura, & peritorum. Tu tamen quoad poteris, ut ad huc fecisti, nos consilio iuvabis.

Res sunt inexplicabiles, Fortuna sunt committenda omnia, sine spe conamur ulla. Melius si quid acciderit mirabimur. Dionysium nolim ad me profectum, de quo ad me Tulliam mea scripsit: sed & tempus alienum est, & homini non amico nostra incommoda, tanta præsertim, spectaculo esse nollem: cui te meo nomine inimicum esse nolo, Vale.

CÆSAR, IMP. M. T. C. IMP. S. P. D.
Att. lib. 10. Epist. 8

ET si te nihil temere, nihil imprudenter facturum iudicaram: tamen permotos hominum fama scribendum ad te existimavi: & pro nostra benevolentia petendum, nequo progredieris, inelicta jam re, qua integrè etiam progrediendum tibi non existimasses: Nam & amicitia graviolem injuriam faceris, & tibi minus commodè consulueris: quod minus placet, si non fortunæ obsecutus fueris, ut debes. Omnia enim secundissima nobis, adversissima illis accidisse videntur: nec causam securus: Eadem enim cum fuit, cum ab eorum consiliis abesse iudicasti: sed meum aliquod factum condemnasse, quo mihi gravus ab te nihil accidere potest: Quod ne facias, pro jure nostræ amicitia a te peto. Postremo quod viro bono & quieto

& quieto, & bono civi magis convenit, quàm abesse à civilibus controversis? Quod nonnulli cum probarent, periculi causa sequi non potuerunt. Tu explorato & vitæ meæ testimonio, & amicitia iudicio, neque tutius neque honestius reperies quicquam, quàm ab omni contentione abesse, Vale.

M. T. C. T. P. ARTICO S. P. D.
Att. lib. 11. Epist. 18.

DE illius ab Alexandria discessu nihil adhuc rumoris: contraque opinio, valde esse impeditum. Itaque nec mitto, ut constitueram, Cicero-nem, & terogo, ut me hinc expedias. Quodvis enim supplicium levius est hæc mansio. Hæc de re & ad Antonium scripsi, & ad Balbum, & ad O-pium. Sive enim bellum in Italia futurum est, si-ve classibus uteretur: hic me esse minime convenit: quorum fortasse utrumque erit. Alterum certe intellexit omnino ex Opii sermone, quem tu mihi scripsisti, quæ istorum via esset. Sed ut eam scietas, terogo. Nihil omnino jam exspecto, nisi miserum. Sed hoc perditius, in quo nunc sum fieri nihil potest. Quare cum Antonio loquere velim, & cum illis, & rem ut poteris, expedias & mihi quam primum de rebus omnibus rescribas. Vale.

M. T. C. T. P. ARTICO S. P. D.
Att. lib. 11. Epist. 19.

Cum

Regi NYOMATAVAINYOK, Matrica Slov. Martia:
/316.ig.j/

Cum tuis dare possem litteras, non praetermissi
est quid scriberem, non habebam. Tu ad nos
& rarius scribis, quam solebas, & brevius
credo quia nihil habes, quod me putes libenter le-
gere, aut audire posse. Verumtamen velim, qui-
quid erit quaecumque, erit scribas. Etsi autem unum
quod mihi sit oporandum, si quid agi de pace possit,
quod nulla enim tem habeo in spe, sed quia tu leviter
interdum significas, cogis me sperare, quod op-
randum vix est. Philotimus dicitur secedere Idi-
bus Sextil, nihil habeo de eo amplius. Tu velim,
ad ea mihi rescribas, quae ad te antea scripsi. Mihi
tantum temporis satis est, dum, ut in pessimis re-
bus aliquid caveam, qui nihil unquam cavi. Vale
XI. Cal. Sextil.

M. ANTONINUS COS. M. T. C. S. P. D.
Att. lib. 14. Epist. 10.

Ocupationibus est factum meis, & solibus tua
profectione, ne tecum coram de haec age-
rem: quam ob causam veror, ne absentis
mea levior sit apud te. Quod si bonitas tua res-
ponderit iudicio meo, quod semper habeo de te,
gaudebo. A Cesare petii, ut Sext. Clodium resti-
tueret: impetravi. Erat mihi in animo etiam tum
ficuri beneficio eius, si tu concessisses, quo magis
laboro, ut & tua voluntate id per me facere liceat.
Quod si duriorum te eius miseriae & afflictae for-
tuna praebes: non contendam ego adversus te,
quanquam videor debere tueri commentarium Ce-
saris

aris. Sed, me hercule si humaniter, & sapienter,
& amabiliter in me cogitaris, facilem te profectione
praebes: & voles P. Clodium in spe optima pu-
erum repositum existimare, non te intellectum esse,
cum potueris, amicos paternos. Petere, obsecro,
te pro Repub. rideri gessisse similitatem cum patre
ejus: non contempseris hanc familiam. Hone-
stius enim & libentius deponimus inimicitias
Reip, nomine susceptas, quam contumaciae: me
deinde sine ad haec opinionem jam nunc dirigere
puerum, & tenero animo ejus persuadere, non esse
tradendas posteris inimicitias. Quanquam tuam
fortunam Cicero ab omni periculo abesse certum
habeo: tamen arbitror, mallere qui eram senectute-
m, & honorificam potius agere, quam sollicitam.
Postremo meo jure te hoc beneficium rogo: nihil
enim non tua causa feci. Quod si non impetro,
per me Clodio daturus non sum, ut intelligas,
quanti apud me auctoritas tua sit: atque eo te placabi-
liorum praebes.

M. T. C. PLANCO PROE. DES. S. P. D.
Att. lib. 16. Epist. 14.

Ignosce mihi, qui cum antea accuratissime de
Buchrorijs ad te scripseram, eadem de re sepius
scribam. Non me hercule mi Plance facio,
quod parum confidam, aut liberalitati tuae, aut
nostrae amicitiae: sed cum tanta res agatur Aetia
nostri: nunc vero etiam existimatio, ut id quod
probavit Caesar nobis testibus & obsignatoribus
qui

Regi nyomata tványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.j/

qui & decretis & responsis Caesaris Interfuimus
videbatur obtinere potuisse, præteritum cum tota
potestas ejus rei tua sit, ut ea quæ Coss. decreve-
runt, secundum Caesaris decreta & responsa, non
dicam comprobent sed studiose libenterque com-
probes. Id mihi sic erit gratum, ut nulla res gra-
rior esse possit. Et si jam sperabam, eum has liti-
ras accepisses, fore, ut ea quæ superioribus literis
petivimus, impetrasset essent: tamen non faciam
finem rogandi, quo ad nobis nunciarum erit, te id
fecisse: quod magna cum spe expectamus. Deinde
enim confido fore, ut alio genere literarum utamur
tibi que pro summo beneficio gratias agimus. Quod
si acciderit, velim sic existimes, non tibi tam Ar-
ricum, cujus permagna res agitur, quam me, qui
non minus laboro, quam ille, obligatum fore,
Vale.

M. T. C. CAPITONI S. P. D.
Att. lib: 16. Epist. 25.

Non dubito, quin mirere, atque etiam stoma-
chere, quod tecum de eadem re agam sæpius
Hominis familiarissimi, & mihi omnibus rebus
conjunctissimi, permagna res agitur, Arrici. Cõg-
novi ego tua studia in amicos, etiam in te amico-
rum, Multum potes nos apud Plancum juvare.
Novi humanitatem tuam. Scio quam sis amicis
jucundus. Nemo nos in hac causa plus juvare po-
telle quam tu. Et res ipsa est firma, ut debet esse
quam Coss. de Consilii sententia decreverunt, cum
& lege,

& lege & S. C. cognoscerent: tamen omnia positi-
ta putamus in Planci cui liberalitates, quem qui-
dem arbitramur cum officii tui, & Reipub: causa
Decretum Coss. comprobaturum: cum libenter
nostra causa esse facturum. Adjuvabis igitur,
mi Capito. Quod ut facias vehementer, etiam
atque etiam rogo. Vale.

L I B E R I I I.
S E R V I U S S U L P I T I U S
M. T. C. C I C E R O N I S. P. D.
Fam. lib. 4. Epist. 4.

Posteaquam mihi renunciatum est de obitu
Tullie filie tue, sanè quam pro eo ac debui,
gratuitè molesteque tui, communemque eam ca-
lamitatem existimavi, qui si istuc affuissem, neque
tibi defuissem, coramque meum dolorem tibi de-
clarassem. Et si genus hoc consolationis mini-
mum, atque æcerbum est, propterea, quod per quos
id fieri debet propinquos ac familiares ipsi pati mo-
lestio afficiantur, neque sine lacrymis multis id con-
ri queunt, ut magis ipsi videantur aliorum conso-
latione indigere, quam alijs posse suum officium
prestare: tamen quæ in presentia mihi in mentem
venerunt, decrevi brevi ad te per scribere: non
quod ea te fugere existimem, sed quod forsitan do-
lore impeditus, minus ea perspicias. Quid est,
quod tantoperè te commoveat tuus dolor intesti-
nus? cogita, quemadmodum adhuc fortuna no-
biscum egerit, ea nobis crepta esse, qua homini-
bus

Regi rymata tványok, Matice Slov. Martia:
/316.ig.j/

bus non minus quam liberi, chara esse debent p
eriam, honestatem, dignitatem, honores omnes,
hoc duo incommodo addico, quid ad dolorem
adjungi poterit? aut quid non in illis rebus exercita-
tus animus callere jam debet, atque omnia minoris
estimare? An illius vicem (credo) doles? quoniam
in eam cogitationem necesse est, & tu veneris, &
nos sepe incidimus, hisce temporibus non pessime
cum illis esse actum, quibus sine dolore, licitum est
mortem cum vita commutare? Quid autem fuit,
quod illam hoc tempore ad vivendum magnopere
invitare posses? quae res? quae spes? quod animi so-
laciunt? ut cum aliquo adolescente primario con-
juncta aetate ageret? licitum est tibi (credo) pro
tua dignitate ex hac juventute generum deligere,
eujus fidei liberos tuos, te tunc committere puta-
res, an ut ea liberos ex se te pareret: quos cum
florentis videret, lataretur: qui rem a paren-
te traditam per se tenere possent: honores or-
dinatum? in Repub. periculi essent? in ami-
corum negotiis libertate sua uterentur: qui ho-
rum fuit, quod non prius quam datum est adem-
tum sit? At verò malum est, liberos amittere
malum, nisi hoc pejus sit, hac sufferre & perpe-
ri. Quae res mihi non mediocrem consolatio-
nem attulit, volo tibi commemorare: si forte ea-
dem res tibi dolorem minuire possit. Ex Asia re-
dicens, cum ab Aegina Megeram versus navigarem,
cepi Regionem circumcirca prospicere: post me
erat Aegina, ante Megera, dextra Pireus sinistra
Corinthus: quae oppida quodam tempore floren-
tissima

fuerunt: nunc prostrata & diruta ante
oculos jacent. Cepti egomet mecum sic co-
gitare: hem, nos homunculi indignamur, si
quis nostris interit aut occisus est: quorum vi-
ta brevior esse debet, cum uno loco coroppido-
rum cadavera, projecta jacent? Visne tunc Servi
cohibere, & meminisse hominem te esse natum?
Credo mihi cogitatione ea non mediocriter sum
confirmatus: Hoc idem si tibi videtur, fac, ante
oculos tibi proponas. Modò uno tempore tot
viri clarissimi interierunt: de imperio praeterea
tanta diminutio facta est: omnes provinciae con-
quassatae sunt: in unius mulierculae animula si ja-
ctura facta est, tantoperè commoveris? quae si hoc
tempore non suum diem obiisset: paucis post annis
eamen ei moriendum fuit: quoniam homo nata fu-
erat. Etiam tu ab his rebus animum ad cogitatio-
nem tuam avoces: atque ea potius reminiscere, quae
digna tua persona sunt, illam quam diu ei opus fu-
erat, vixisse unquam cum Repub. fuisse: te patrem
suum praetorem, consulem, augurem vidisset: ado-
lescentibus primariis nuptam fuisse omnibus bonis
probè perfundam esse: cum Respub. occideret
vita excessisse. Quid est, quod tu aut illa cum tota
tunc hoc nomine quiescere possis? Denique nolite ob-
divisei Ciceronem esse, & eum, qui aliis consueve-
ris precipere, & dare consilium: neque imitare ma-
los medicos, qui in alienis morbis profitentur se res-
pice medicinae, scientiam, ipsi se curare non pos-
sunt: sed potius, quae aliis tunc precipere soles, sa-
pente tibi subijce, atque animum propode, N U L-
LUS

Regi nyomatavényok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

LUS DOLOR EST, QVEM NON LONGVITAS, TEMPORIS minuat, atque emolliat. Hoc te expectare tempus, tibi turpe est, ac non ei rei sapientia tua te occurrere. Quod si quis etiam inferis sensus est, qui istius amor in te fuit, pietasque in omnibus suis, hoc certe illa te facere non vult. Da hoc illi mortui: da ceteris amicis ac familiaribus, qui tuo dolore morerentur: da patrie, ut, si qua in res opus sit, opera & consilio tuo uti possit. Denique quoniam in eam fortunam devenimus, ut etiam huic rei nobis servendum fieri noli committere, ut quisquam te putet non tam filiam, quam Reipublicae tempora, & aliorum victoriam lugere. Plura me ad te de hac rescribere puderet, ne videar prudentiae tuae diffidere. Quae si hoc unum proposuero, finem faciam scribendi. Vidimus aliquoties, secunda pulcherrime te ferre fortunam magnamque ex ea re te laudem adipisci: fac, aliquando intelligamus, adversam quoque te equè ferre posse neque id majus, quam debeat tibi onus videri: ne ex omnibus virtutibus haec una tibi videatur deesse. Quod ad me attinet, cum te tranquilliores animos esse cognovero de iis rebus, quae hic geruntur, quemadmodumque se provincia habeat, certiores faciam. Vale.

M. T. C. SERVIO Sulpitio S. P. D.

Att. lib. 4. Epist. 6.

EGo vero, Servi, vellem, ut scribis, in meo gravissimo casu affuisses. Quantum enim praesens

sens me adjuvare potueris & consolando, & propè æquè dolendo: facile ex eò intelligo, quod literis tuis lectu aliquantum acquievi. Nam & ea scripsisti, quae levare luctum possent, & in me consolando non mediocrem ipse animi dolorem adhibuisti. Servius tamen tuus omnibus officiis, quae illi tempore tribus potuerunt, declaravit: & quanti ipse me faceret, & quam suum talem erga me animum tibi gratum putaret foret, cuius officia jucundiora scilicet saepe mihi fuerunt, nunquam tamen gratiora. Me autem non oratio tua solum, & societas penè agnitio, sed etiam auctoritas consolatur. Turpe enim esse existimo, me non ita ferre casum meum, ut in tali sapientia praedictus ferendum putas. Sed opprimor interdum, & vix resisto dolori, quòd ea me solacia deficiunt, quae ceteris, quorum mihi exempla propono, simili in fortuna non defuerunt. Nam & Qu. Maximus, qui filium consularem, clarum virum, & magnis rebus gestis amisit: & L. Paulus, qui duos septem diebus: noster Gallus, & M. Cato, qui summo ingenio, summa virtute filium perdidit: iis temporibus, fuerunt, ut eorum luctum dignitas consolaretur es, quam ex Reipub. consequerentur. Mihi autem amissis ornamentis, quae ipse commemoras, quaeque eram maximis laboribus adeptus, unum manebat illud solacium, quod creptum est. Non amicorum negotiis, non Reipub. procuracione impediebantur cogitationes meae, nihil in foro agere libebat, aspicere curiam non poteram: existimabam, id quod erat, omnis me & industriae meae

E 3

meae

Regi rýomta tványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.j/

mea fructus & fortuna perdidisse. Sed, cum cogitarem hæc mihi tecum, & cum quibusdam esse communia, & cum frangerem jam ipse me, cogitaremque ista ferre toleranter habebam, quo contingerem, ubi conquirerem, cujus in sermone & iustitate omnes curas doctoresque deponerem. Nunc autem hoc tam graui vulnere etiam illa, qua consensuisse videbantur, recrudescunt. Non enim utrum me à Repubi mæstum domus excipiebat, que levaret, sic nunc domo mærens ad Rempub, confugere possum, ut in ejus bonis acquiescam, itaque de domo absum & foro, quod nec eum dolorem quem à Repubi capio, domus jam consolari potest, nec domesticum Respub. Quod magis te expecto recte videri quam primum cupio: major mihi curatio affertur, nulla potest, quam conjunctio consuetudinis, sermonumque nostrorum, quamquam sperabam tuum adventum (sic enim audiebam) appropinquare. Ego autem cum multis de causis te exopto quam primum videri: tum etiam, ut aere communitemur inter nos, qua ratione nobis traducendum sit hoc tempus, quod est eorum, ad omnia voluntatem accommodum, & prudentis & liberalis, & (ut perspexisse mihi videor) nec a me alienis, & tibi amicissimis. Quod cum ita sit, magna tamen est deliberationis que ratio sit, jucunda nobis non agendi aliquid, sed illius concessu, & beneficio quietendi. Vale.

M. T. C. Lucio Qu. Filio. S. P. D.

Att. lib. 5. Epist. 12.

Coram

Corram me tecum eadem hæc agere sepe cogitarem, decerruit pudor quidam pens subrusticus, que nunc expromam absens audacius. Epistola enim non erubescit. Ardeo cupiditate incredibile, neque ut ego arbitror reprehendenda, nomen ut nostrum scripseris illustretur & celebretur, tuist quod & si mihi sepe ostendis te esse facturum, tamen ignoscas velim huic festinationi meæ. Genus enim scriptorum tuorum esserat semper à me vehementer expectatum: tamen vixit opinione meam, neque ira vel cepit vel incendit, ut cuperem quam celerrime res nostras monumentis commendari tuis. Neque enim me solum commemoratio posteritatis ad spem quandam immortalitatis rapit: sed etiam illa cupiditas, ut vel auctoritate testimonii tui, vel iudicio benevolentis vel suavitate ingenii vivi perfruarer. Neque tamen hæc cum scribebam etiam nescius, quancis oneribus premerere susceptarum rerum, & jam inchoatarum: sed quia videbam Italici belli & civilis historiam jam penè à te esse perfectam: dixeras ante mihi te reliquas res ordiri deesse mihi nolui, quin te admonerem, ut cogitares, conjunctione malis cum ceteris rebus nostræ contexere, an, ut multi Græci fecerunt. Cæcilius Troicum bellum, Timæus Pyrrhi, Polybius Numantinum, qui omnes à perpetuis suis historiis es, que dixi bella separaverunt: tu quoque item civilem conjurationem ab hostilibus exercitiisque bellis sejungeres, equidem ad nostram laudem, non multum video interesse: sed ad proparationem meam quidam interest,

Regi Nyomata tvényok, Vaticana Sior. Martini:
/316.ig.j/

terest, non te expectare, dum ad locum venias,
ac statim causam illam totam, & tempus arripe-
re. Et simul si uno in argumento, unaque in per-
sona mens tua tota versabitur: cerno jam animo,
quantom omnia uberiora atque ornatioa futura
sint. Neque tamen ignoro, quam impudenter
faciam, qui primum tibi tantum oneris imponam,
(potest enim mihi denegare occupatio tua) deinde
etiam ut ornes me postulem, quid si illa tibi non
tanoperè videntur ornanda? **Sed Tamen** qui
semel verecundia finis transierit, cum bene &
naviter oportet esse impudentem: Itaque te plane
etiam atque etiam rogo, ut & ornes ea vehemen-
tius etiam, quam fortasse sentis, & in eo leges hi-
storis negligas, gratiamque illam, de qua suavissimè
quodam in proemio scripsisti, à qua te affici non
magis potuisse demonstras, quam Herculem Xe-
nophontium illum à voluptate easime tibi ve-
hementius commendabit, ne aspernere, amoriq;
nostro plusculum etiam, quam concedit veritas,
largiare. Quod si te adducemus, ut hoc suspicias,
erit (ut mihi persuadeo) materies digna facultate
& copia tua, à principio enim conjurationis usque
ad reditum nostrum videtur mihi modicum quod-
dam corpus confici posse, in quo & illa poteris ut
civilium commutationum scientia, vel in ex-
plicandis causis rerum novarum, vel in reme-
diis incommodorum, cum & reprehendes ea que
vituperanda duces, & que placebunt exponendis
rationibus comprobabis. Et si liberius, ut consue-
visti, agendum putabis, multorum in nos perfidi-
diam

diam, insidias, prodicionem notabis. Multam
etiam casus nostri tibi varietatem in scribendo sup-
peditabunt, plenam cujusdam voluptatis, que ve-
hementer animos hominum in legendo scripto
retinere possit. Nihil est enim apertius ad dele-
ctationem lectoris, quam temporum varietates, for-
tunæque vicissitudines: que & si nobis optabiles
in experiendo non fuerunt, in legendo tamen
erunt jucundæ. Habet enim præteriti doloris
secura recordatio delectationem: Quæteris verò
nulla perfunctis propriis molestia, casus autem
alienos sine ullo dolore inveniuntibus, etiam ipsa
misericordia est jucunda. Quem enim nostrum
ille moriens apud Mantiniam EPAMINONDAS
non cum quadam miseratione delectat qui cum de-
nique sibi avelli jubet spiculum posteaquam ei per-
contanti dictum est, clypeum esse salvum, ut etiam
in vulneris dolore æquo animo cum laude morere
tur. Cujus studium in legendo non crectum The-
mistoclis fuga reditque retinetur. Et enim ordo
ipse annalium mediocriter nos retinet, quasi enu-
meratione fastidit: ac viri sæpè excellentis inci-
pites varique casus habent admirationem, expecta-
tionem lætitiæ, molestiam, spem, timorem, si ve-
rò exitu notabili concluduntur, expletur animus ju-
cundissime lectionis voluptate. Quod mihi acci-
derit operatius, si in hac sententia fueris, ut à con-
tinentibus tuis scriptis, in quibus perpetuam
rerum gestarum historiam complecteris, secer-
nas hanc quasi fabulam rerum eventorumque
nostrorum habet enim varios actus multasque
actis

Regi nyoma távnyók, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

actiones & consiliorum & temporum. Ac non
verecor, ne assentatiuncula quadam aucupari etiam
gratiam videar, cum hoc demonstrarem, me à re
potissimum ornari celebrarique velle, neque enim
tuis es, qui qui sis nescias, & qui non eos magis,
qui te non admiremur, invidios quam eos, qui
laudent, assentatores arbirreres neque autem ego
sum ita demens, ut me sempiternae gloriae pe-
eum commendari velim, qui non ipse quoque in
me commendando propriam ingenii gloriam conle-
quatur. Neque enim Alexander ille gratiae cau-
sa ab Apelle potissimum pingi, & a Lyfippo fingi
volebat: sed quod illorum aeternum eum ipsis, cum
etiam sibi gloriae fore putabat. Aequae illi arti-
fices corporis simulacra ignoris nota faciebant,
quae vel si nulla sint, nihilominus tamen obsecutio-
res clari viri. Neque minus enim est Spartiastes A-
gessilaus ille perhibendus, qui neque pietatem neque
fidelitatem imaginem suam passus est esse, quam qui in
eo genere laborarunt, unus enim Xenophonis libel-
lus in eo regem laudando facile omnem imaginem om-
nium statuasque superavit: atque hoc praestantius mi-
hi fuerit, & ad laetitiam animi, & ad memoriae digni-
tatem si in tua scripta per venero quam si incerto-
rum: quod non ingenium mihi solum suppedita-
tum fuerit tuum, sicut Timoleonti à Timeo, aut ab
Herodoro Themistocis, sed etiam auctoritas clarissi-
mi & spectatissimi viri, & in Republica maximis gra-
vissimisque causis cogniti, atque in prius probatis
ut mihi non solum praconium, quod cum in Sy-
gum venisset Alexander ab Homero Achilli
tribus

eribitum esse dixit, sed etiam grave testimonium
impertitum clari hominis magni que videatur. Pla-
cer enim Hector ille mihi Nævianus, qui non tan-
tum laudari se laetatur, sed addit etiam à laudato
viro. Quod si a te non impetror hoc est, si qua
te res impedierit (neque enim fas esse arbirror,
quicquam me rogantem, abs te non impetrare) co-
git fortasse facere, quod nonnulli saepe reprehen-
dunt, scribam ipse de me, multorum tamen exem-
plo, & clarorum virorum. Sed quod te non
fugit, haec sunt in hoc genere vitia: & ut verecun-
dus ipsi de se scribant necesse est si quid est laudan-
dum, & praeter ea, si quid reprehendendum est:
accedit etiam ut minor sit fides, minor aucto-
ritas multique reprehendant, & dicunt vere-
cundiores esse pracones ludorum gymniorum, qui
cum caeteris coronas imposuerint victoribus, eo-
rumque nomina magna voce pronunciant, etiam
cum ipsi ante ludorum missionem coronas donen-
tur, alium praconem adhibeant, ne sua voce ipsi
se victores esse praedicent. Haec nos vitare cu-
pimus, & si recipis causam nostram, vitabimus
idque ut facias rogamus. Ac ne forte mirere, cur
cum mihi saepe ostenderis te accuratissime nostrorum
temporum consilia atque eventus literis
mandaturum, à te id nunc tempore & tam mul-
tis verbis peramus: illa nos cupiditas incendit,
de qua initio scripsi, festinationis, quod alacris
animis sumus, ut & caeteri viventibus nobis ex libe-
ris tuis nos cognoscant, & nosmet ipsi vivi gloriae
nostrae persequamur. His de rebus quid acturus sis
si sis

Regi Nyomtatványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

si tibi non est molestum, rescribas mihi, velim: si enim suscipis causam, conficiam commentarios rerum omnium: sin autem differs me in tempus aliud coram tecum loquar: tu interea non cessabis, & ea quae habes instituta perpolies, nosque diliges, Vale.

M. T. C. T. P. ATTICO S. P. D.
Att. lib. 8. Epist. 3.

Maximis & miserimis rebus perturbatus, cum coram tecum mihi potestas deliberandi non esset: uti tamen tuo consilio volui Deliberatio autem omnis haec est: Si Pompejus Italia excedat, quod cum futurum esse suspicor, quid mihi agendum putes, & quo facilius consilium dare possis, quid in utranque partem mihi in mentem veniat, explicabo brevi. Cum merita Pompeji summa erga salutem meam familiaritatisque quae mihi cum eo est: tum ipsa Respub. causa me adducit, ut mihi vel consilium meum cum illius consilio vel fortuna conjungenda esse videatur. Accedit illud, si maneo, & illum comitatum optimorum & clarissimorum civium desero, cadendum est in unius potestatem, qui etsi multis rebus significat senobis esse amicum, & ut esset, a me esse (tunc scis) propter susceptionem hujus impendentis tempestatis, multo antea provisum: tamen utrumque considerandum est, & quanta ei fides sit habenda: & si maxime exploratum sit, cum nobis amicum fore, sic ne viri fortis & boni civis, esse in ca

in ea urbe, in qua, cum summis honoribus imperiisque usus sit, res maximas gesserit, sacerdotio sit amplissimo praeditus, non futurus sit sui juris, subeundumque periculum sit cum aliquo forte de decore, si quando Pompejus Rempub. recuperaverit. In hac parte haec sunt. Vide nunc, quae sunt in altera. Nihil actum est a Pompejo nostro sapienter, nihil fortiter: adde etiam, nihil nisi contra consilium auctoritatemque meam Omittenda vetera, quod istum in Rempub. ille aluit, auxilium armavit, ille legibus per vim & contra auspicia ferendis auctor: ille Galliae ulterioris adiutor: ille gener, ille in conprobando F. Clodio augur: ille restituendi mei quam retinendi studiosior: ille provinciae propagator: ille absentis in omnibus adiutor. Idem etiam interitio consulatu, postquam esse defensor Reipub. coepit, contendit ut decem Tr. Pl. ferrent, ut absentia ratio haberetur, quod idem ipse sanxit lege quadam sua, Marco Marcello Coss. finienti provincias Gallias. Calendis Martii restitit. Sed ut haec omittam, quid scidius, quid perturbatius hoc ab urbe discessu, sive potius turpissima fuga: Quae conditio non capienda fuit potius, quam relinquenda patriae: Mala conditiones erant, fateor: sed nunquid hoc pejus. At recuperabit Rempub. Quando? aut quid est ad eam spem parati? Non aeger Picenus amissus? non patefactum iter ad urbem? non pecunia omnis & publica & privata adversario tradita? Denique nulla causa, nulla vires, nulla sedes, quo concurrant, qui Remp. defensam ve-

Regi nyomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.j/

Ille. Apulia delecta est inanisima pars Italiae,
& ab impetu hujus Belli remotissima: fuga & ma-
ritima oportunitas visa quaerit desperatione invi-
te cepti Capuam, nunquam minus illud desugerem,
sed sine causa, in qua nullus esset ordinum nullus
aperius privatorum dolor bonorum autem esset
aliquis, sed habes, ut solet, & ut ipse sensitsem
multitudo & infimus quisque propensus in alter-
ram partem multi mutationis rerum cupidi, Dixi
ipsis me nihil suscepturum sine presidio & sine
pecunia: traque habui nihil omnino negotii quod
ab initio vidi nihil quaeri praeter fugam, eam si, nunc
sequor, quoniam? cum illo? non ad quem
cum essem profecturus, cognovi in his locis esse
Caesarem, ut tuto Lucretiam venire non possem.
Infero mari nobis incerto cursu, hyeme maxi-
me navigandum est. Age iam cum fratre, an sine?
cum filio? an quomodo? In utraque enim re sum-
ma difficultas erit, summus animi dolor. Qui au-
tem impetus illius erit in nos absentes fortunatque
nostras acrior, quam incertorum, quod putabis
fortasse in nobis violandis aliquid se habere popu-
lare. Age iam has compedes, falces inquam
hos laureos hac ferre ex Italia, quam molestum
est? Qui autem locus erit nobis tuus, ut iam pla-
catis oramur fluctibus antequam ad illum vene-
rimus. Quam autem, aut quomodo? nihil scimus. At
si restitero, & fuerit nobis in hac parte locus, idem
fecero, quod in Ciana dominatione & Maria
Tyrannide Philippus quod L. Flaccus, quod
Quintus Mutius: quoquo modo ea res hinc, qui-
dem

dem cecidit, quid tamen ita dicere solebar, sed
id ferè videre quod factum est, sed hoc mallem quam
armatum ad patriam moenia accedere. Aliter Thra-
sybulus, & fortasse melius, sed est certa quaedam
illa Mutii ratio atque sententia: est etiam illa Phi-
lippii. Et cum sit necesse servire tempori, &
non amittere tempus, cum sit datum, sed in hoc
ipso habent tamen eadem falces molestiam. Sic
enim nobis amicus, quod incertum est, sed sit, de-
fert triumphum, non accipere ne periculosum sit
an accipere invidiosum ad bonos O rem, inquit
difficilem & inexplicabilem. Atqui explican-
da est quin fieri potest? Ac ne me existimaris ad ma-
nendum esse propensorem, quod plura in eam par-
tem verba fecerim, potest fieri, quod sit in mul-
tis questionibus, ut res verbosior haec fueris, illa
verior. Quamobrem, ut maxima de re a quo animo
deliberanti, ita mihi des consilium, velim. Na-
vis & in Cajeta est parata nobis, & Brundisij. Sed
ecce nuntii scribentes me hac ipsa nocte in Caleno,
ecce litera O. ad Corfinium, Domitium Corfinii
cum firmo exercitu, & pugnare cupiente, non
puro etiam hoc Cneum nostrum commissurum, ut
Domitium relinqueret. Etsi Brundisium Scipio-
nem cum cohortibus duabus praemisisset, legionem
à Fausto conscripserat in Siciliam sibi placere à
Coss. duci scripserat à Coss. sed corpe Domitium,
erit deserere implorantem ejus auxilium. Est
quaedam spes mihi quidem, non magna, sed in his
locis firma. Afranium in Pyrenaeo cum Trebo-
nio pugnavit, pulsum Trebonicum, etiam Fabium

equum

Regi nyomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.1/

um tuum transisse cum cohortibus, summa autem,
Afranium cum magnis copiis adventare: Idsi
est, in Italia fortasse manebitur. Ego autem,
cum esset incertum iter Cæsaris, quod vel ad Ca-
pua vel ad Luceriam iturus putabatur, Lep-
tam ad Pompejum misi & literas: ipse ne quò
inciderem, reverti Formias. Hæc te scire volui,
scripsi que sedentore animo quam proxime scripse-
ram, nullum meum iudicium interponens, sed ex-
quirens tuum. Vale.

M. T. C. DOLABELLE COS. S. P. D.
Att: 14. Epist: 20.

ET si contentus eram mi Dolabella tua gloria,
satisque ex ea magnam lætitiã, voluptatemque
capiebam: tamen non possum non confiteri, cumu-
lari me maximo gaudio, quod vulgo nominum
opinio socium me asseribat tuis laudibus. Ne-
minem convenit (convenio autem quotidie pluri-
mos sunt enim permulti optimi viri, qui valeudi-
nis causa in hæc loca veniant: præterea ex muni-
cipiis frequentes necessarii mei) quin omnes,
cum te summis laudibus ad cælum extulerunt, mihi
continuè maximas gratias agunt. Negant enim se
dubitare, quin tu meis præceptis & consiliis ob-
temperans, præstantissimum te Civem & hngu-
larem Consulem præbeas. Quibus ego quanquam
verissimè possum respondere, te quæ facias, tuo
iudicio & tua sponte facere, nec cuiusquam age-
re consilios tamen neque plane assentior, ne im-
minus

minuam tuam laudem, si omnis à meis consiliis
profecta videatur: neque valdè nego. Sum enim
avidior etiam quam satis est gloria. Est tamen non
alienum est à dignitate tua, quod ipsi Agamemno-
ni Regum Regi fuit honestum, aliquem in consi-
liis capiundis Nestorem habere. mihi vero glorio-
sum te juvenem Consul. florere laudibus, quasi alu-
men disciplinæ meæ. L. quidem Cæsar, cum
ad eum ægrotum Neapolim venissem, quanquam
erat oppressus totius corporis doloribus: tamen
ante quam me planè salutavit: O mi Cicero, in-
quit, gratulor tibi, cum tantum vales apud Dola-
bellam, quantum si ego apud sororis filium vale-
rem, jam salvi esse possemus. Dolabella verò tuo
& gratulor, & gratias ago: quem quidem post te
Consulè solum, possumus vere Consulem dicere.
Deinde multa defacto, ac de te gestã: tum nihil
magnificencius nihil præclarior actum unquam,
nihil Reipub. salutarior restatus est: atque hæc
una vox omnium est. A te autem peto, ut me
hanc quasi falsam hæreditarem alienæ gloriæ, si-
nas cernerè, meque aliqua ex parte in societatem eo-
rum laudum venire patiãre. Quanquam mi Do-
labella (hæc enim jocatus sum) libentius omneis
meas, si modò sunt aliquæ meæ laudes, ad te trans-
fuderim quam aliquã partem ex hauserint ex tuis.
Nam, cum te semper tantum dilexerim, quantum
tu intelligere potuisti: tum hic tuis factis sic inces-
sus sum, ut nihil unquam in amore fuerit ardentius.
Nihil est enim (mihi crede) VIRTUTE formo-
sius, nihil, pulchrius, nihil amabilius Sempet
amavi,

Regi rymata tványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

amavi, ut scis, M. Brutum propter ejus summum
ingenium, suavissimos mores, singularem pro-
bitatem atq; constantiam, camen Idibus Martian-
cum accessit ad amorem, ut miraret, locum fuisse
augendi in eo, quod mihi jam pridem cumularum
etiam videbatur. Quis erat, qui putaret, ad eum
amorem quem erga te habebam, posse aliquid acce-
dere? tantum accessit: ut mihi nunc denique
amare videar, antea dilexisse. Quare quid est,
quod ego te hortor, ut dignitati & gloriæ servias?
Proponam tibi claros viros, quod facere solent,
qui hortantur? Neminem habeo clariorem, quam
te ipsum: te imitare oportet, teum ipse ceres: ne
licet quidem tibi jam tantis rebus gestis, non tui si-
milem esse. Quod cum ita sit hortatio non est
necessaria gratulatione magis utendam est. Con-
tingit enim tibi, quod haud scio, an nemini ut sum-
ma severitas animadversionis non modo nō in vi-
ditosa, sed etiam popularis esset, & cum bonis omni-
bus tam infimo cuiq; gratissima. Hoc si tibi fortu-
na quadam contigisset gratularetur felicitati tuæ: se-
contigit magnitudine cum animi, tum etiam ioge-
nii atque consilij. Legi enim concionem tuam
nihil illa sapientius, ita pederentim & gradatim
tum accessus à re ad causam facti, tum recessus, ut re-
ipsa maturitate tibi animadvertendi omnium con-
sensus daret. Liberasti igitur & urbem periculo,
civitatem metu. Neq; solum ad tempus maxima
vilitatem attulisti sed etiam ad exemplum. Quod
facto intelligere debes, in te positam esse Rempu-
blice non modo tuendos, sed etiam ornandos. ill

illos viros, à quibus incipiam libertatis profectum
est. Sed his de rebus coram plura propediem, ut
spero. Tu quoniam Rempub. nosque conservas,
fac, ut diligentissimè te ipsum, mi Dolabella, cu-
stodias. Vale.

M. T. C. BRUTO S. P. D.
B. 3.

Nostræ res meliori loco videbantur. Scripta
enim ad te certo scio, quæ gesta sunt: quales
tibi sæpe scripsi Consules tales extiterunt. Ce-
saris vero pueri mirifica indoles virtutis, utinam
tam facilè cum florentem & honoribus & gratiâ
regere ac tenere possimus, quàm facile adhuc
tenuimus. Est omnino illud difficilius sed ta-
men non diffidimus. Peritum est enim adole-
scenti, & maxime per me, ejus opera nos esse sal-
vos, & certè nisi is Antonium ab urbe avertisset,
perissent omnia. Triduo verò aut quattiduo an-
te hanc rem pulcherrimam, timore quodam percul-
sa civitas, tota ad te se cum conjugibus & liberis
effundabat: eadem recreata ad XII. Calend. Maij
te huc venire, quam se ad te ire malebat: quoque
dem die magnorum meorum laborum multarumq;
vigiliarum fructum cepi maximum: si modò est
aliquis fructus ex solida veraq; gloriâ. Nam tanta
multitudinis, quantam capit urbs nostra, concur-
sus est ad me factus, ea cum usq; in Capitolium
deductus maximo clamore atq; plausu in Rostris
collatus sum. Nihil est in me raane, neque enim
debet: sed tamen omnium ordinum consensus, gra-
ciarum

Regi nyontatványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

Regi nyontatványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.j/

tarum actio conoeratulatioque me commovet:
propterea, quod popularem me esse in populi salu-
te præclarum est. Sed hæc te malo ab aliis audire:
me velim, de tuis rebus consiliisque facias diligen-
tissime certorem. Illudque consydeses, ne tua li-
beralitas dissolutior videatur. Sic sentit Senatus,
sic Populus Romanus nullos unquam hosteis di-
gniores omni supplicio fuisse, quam eos cives, qui
hoc bello contra patriam armaceperunt: quos qui-
dem ego omnibus sententiis ulciscor & persequor,
quoniam bonis approbantibus. Tu quid de hac
re sentias, tui iudicij est. Ego sic sentio: trium-
fratrum unam eadem esse & causam. Consules
duos bonos quidem, sed duntaxat bonos amisimus.
Hircius quidem in ipsa victoria occidit, cum pau-
cis diebus magno prælia antè vicisset: Nam
Pansa fugerat vulneribus acceptis, quæ ferre non
potuit: reliquias hostium Brutus persequitur &
Cæsar. Hostes autem omnes iudicari, qui M. An-
tonii lectam secuti sunt. Itaque id Senatus con-
sulem plerique interpretantur, etiam ad tuos, sive
captivos sive dediticios, pertinere. Equidem ni-
hil disserui durius, cum nominatim de C. Antonio
decernerem: quod ira statueram à te cognoscere
causa ejus Senatuum oportere 10, Calend. Maij.

M: BRUTUS CICERONI
S. P. D. B. 4.

QVanta sim læticia affectus, cognitio rebus
Bruti nostri & consulum; facilius est tibi
exi-

existimare, quam mihi scribere. Cùm alia lætudo
& gaudeo accidisset tum quòd Bruti eropro non
volum ipsi salutaris fuit, sed etiam maximo ad vi-
ctoriam adjumento. Quod scribis, etiam Anto-
norum unam atque eandem causam esse, quid ego
sentiam, me ju iudicij esse: statuo nihil nisi hoc: Se-
natus aut Populi Rom. iudicium esse de his civibus,
qui pugnantibus non interierint: At hoc ipsum in-
quies, iniquè facis qui hostilis animi in Rempub.
homines cives appelles: imò iustissime. Quod
enim nondum Senatus censuit, nec Populus Rom.
iussit: id arroganter non præjudico, neque Revoco
ad arbitrium meum. Illud quidem non muto, quòd
ei, quem me occidere res non cõsigit neque crude-
liter quicquam eripui, neque dissolutè quicquam
remisi: habuique in mea potestate quoad bellum
fuit. Multò quidem honestius iudico magisque
quod concedere possit Respub. miserorum fortu-
nam non insectari, quam infinita tribuere poten-
tibus, quæ cupiditatem & arrogantiam incendere
possint. Quæ in re, Cicero vir optime ac fortissi-
me, mihi que meritò & meo nomine & Respub. ca-
rissime, nimis credere videris spei tuæ: statimque ut
quisque aliquid rectè fecerit, omnia dare ac permit-
teres quasi non liceat traduci ad mala consilia cor-
ruptum largitionibus animum. Quæ tua est huma-
nitas, æquo animo te moneri patieris, præsertim de
communi salute: facies tamen quod tibi visum fue-
rit: etiam ego, cum me docueris. Nunc, Cicero,
nunc agendum est, ne frustra oppressum esse Anto-
nium gavisi simus: ne semper primi cuiusque mali
excidendi causa sit, ut aliud ne nascatur illo pejus
F 3 Nihil

43

Nihil iam nec; opinantibus aut patientibus nobis
adverò evenire potest, in qua non cum omnium
culpa, tum præcipuè tua futura sit: cuius tantam
autoritatem Senatus, ac populus Romanus non so-
lum esse patitur, sed etiam cupit, quænam maximè
in libera civitate unius esse potest: quam tu non
solum bene sentiendo, sed etiam prudenter tueri
debes. Prudentia porro quæ tibi superest, nulla
abs te desineratur nisi modus intribuendis honori-
bus. Alia omnia sic abundè adsunt, ut cum quo-
libet antiquorum comparari possint tuæ virtutes.
Unum hoc grato animo liberaliq; profectum, cau-
torem ac moderationem liberalitatem desiderat.
Nihil enim Senatus cuiquæ dare debes, quod male
cogitantibus exemplo aut præsidio sit. Itaque ti-
meo de Consularu, ne Cæsar tuus aliud se as-
cendisse putet decretis tuis, quam inde, si Consul
factus sit, descensurum. Quod si Antonius ab alio
relictum regni instrumentum occasionem regnandi
habuit: quoniam animo fore putas, si quis autore
non tyranno interfecto, sed ipso Senatu, putat se
imperia quæ liber concupiscere posse? Quare tum
& felicitatem & providentiam laudabo tuam,
cum exploratum habere cæpero Cæsarem hono-
ribus, quos acceperit, extra ordinaris, fore con-
tentum. Alienæ igitur, inquit, culpæ mere-
um facies? Prorsus alienæ, si provideri potuit, ne
existere: quod utinam inspicere possis timorem
de illo meum. His literis scriptis, te Consulem
factum audivimus. Tu vero incipiam preponere
mihi Rempub, istâ, & iam suis nitentem viribus, si
istuc

istuc videro. Filius valet, & in Macedoniam cum
æquitatis præmissus est. Idib. Maij, ex castris,

M. T. C. ET Q. TIRONI S. P. D.
Att. lib. 16. Epist. 9.

NOs à te, ut scis, discessimus ad IV. Nonas
Novembr. Leucadem venimus ad VIII. Idus
Novembr. ad VII. Actum, ibi propter tempesta-
tem ad VI. Idus morari sumus. Inde ad V. Idus
Corcyram bellissimè navigavimus. Corcyræ fui-
mus usque ad XVI. Calend. Decemb. tempesta-
tibus retenti. Ad XII. Calens Decemb. à portum
Coreyrorum ad Cistiopansia dia CXX. processi-
mus. Ibi retenti ventis somus usque ad nonum
Calend. Interea qui cupidè profecti sunt, multi
naufragia fecerunt, nos eo die cœnari, solvimus.
Inde auro lenissimo, cœlo sereno, nocte illa, &
die postero in Italiam ad Hydruntem Iudibundi
pervenimus: eodemque vento postridie, id erat ad
septimum Calend. Decembris, hora quarta Brun-
dusium venimus: eodemque tempore simul nobi-
scum in oppidum introit Terentia, quæ te faciat
plurimi. Ad quintum Calend. Decemb. servus
Gnæ Plancii Brundusii cæmen aliquando mihi à te
expectatissimas literas reddidit, datas Idib. Nov.
quæ me molestia valde levarunt: utinam omnino
liberassent. Sed cæmen Alclapo medicus plene
confirmat propediem te valentem fore. Nunc equi-
dem ego te hortor, ut omnem diligentiam adhibeas
ad convalescendum, tuam prudentiam, temperan-
tiam, amorem erga me novi. Scio te omnia fa-
cturum

Curum, ut nobiscum quam primū sis. Sed ta-
men ita velim, ut ne quid properes. Symphoniam
Lysonis velim vitales, ne in quarram hebdom-
dam incideres. Sed quando pudori tuo maloisti
obsequi, quam valetudini, reliqua cura Curio misi,
ut medico honos haberetur, & tibi daret, quod opus
esset, me, cui iussisset, curaturum, equum & mulum
Brundisii tibi reliqui. Romae vereor, ne ea Cal-
lend. Januarii magni tumultus sint. Nos age-
mus omnia modicē. Reliquum est, ut te hoc
rogem & a te petam, ne temere naviges. Solent
nauræ festinare, quæstus sui causa. Cautus sis,
mi Tyro. Mare magnum & difficile tibi restat. Si
porueris cum Mescinio, cautē is solet navigare si-
minus, cum honesto aliquo homine, cujus auctori-
tate navicularius moveatur. In hoc omnem di-
ligentiam si adhiberis, teque nobis incolumen
præstiteris, omnia a te habeo. Etiam atque etiam
noster Tyro vale. Medico Curio Lysoni de te scri-
psi diligentissimē. Vale, Salve.

LIBER IV.

M. T. C. SERVIO SULPITIO

S. P. D. Fam: lib. 13. Epist. 17.

MARCUS GURIUS, QVI PATRIS
negotiat, multis & magnis de causis a me
diligitur. Nam & amicitia perveus mihi cum
eo est, ut plurimum in forum veni, insticua: &
Patris, cum aliquoties antea, cum proximē hoc
miser

miserrimo bello, domus eius tota mihi paruit.
Quā si opus fuisset, tam essem usus, quam meae
Maximū autem mihi vinculum cum eo est,
quasi sanctoris cuiusdam necessitudinis, quod
est Arrii nostri familiarissimus, cumque unum
præter ceteros observat ac diligit: quem si tu
jam fortē cognovisti, puto, me hoc, quod facio,
facere scripsi. Ea enim est humanitate & obser-
vantia, ut eum tibi jam ipsum per se commen-
datum putent. Quod tamen si ita est, magno-
perē a te quaeso, ut ad eam voluntatem, si quam
in illū ante has meas literas contulisti, quam
maximus post meā commendatione nostrā cumu-
lus accedat. Sin autem propter verecundiam
suam minū se tibi obtulit, aut cum nondum ha-
bes satis cognitum, aut si quā causa est, quæ ma-
joris commendationis indigeat: sic tibi cura com-
mendo, ut neque majore studio quoquam, neque
justioribus de causis commendare possim. Fa-
clamque id, quod debent facere ii, qui religiosē, &
sine ambitione commendant. Spondebo enim
tibi, vel potius spondeo, in meque recipi eos
esse M. Gurii mores, eamque cum probitatem
cum etiam humanitatem, ut cum amicitia tua,
& tam accurata commendatione, si tibi sic cogni-
tus, dignum sis existimaturus. Mihi certē gra-
tissimum feceris, si intellexero: has literas tan-
tum quantum scribens confidam, apud te pon-
das habuisse. Vale.

F5

M. T.

N. T. C. QV. THERMO PROT. S. D.
Fam. 13. 57.

QVOMAGIS quotidie ex literis nunciisque bel-
lum magnum esse in Syria cognosco, eo ve-
hementius à te pro nostra necessitudine conredo,
ut mihi M. Annerum legatū primo quoque tempore
remittas. Nam ejus operā consilio, scientia rei
militaris, vel maxime intelligo me, & Repu-
blicam adjuvari posse. Quod nisi tanta res ejus
ageretur, nec ipse adduci potuisset, ut à me disce-
deret neque ego, ut eum à me dimitterem. Ego
in Ciliciam proficisci cogito circiter Cal. Maij,
ante eam diem Annerius ad me redeat, oportet. Il-
lud, quod tecum & coram & per literas diligentis-
sime egi, id & nunc etiam atque etiam rogo, cura
sit tibi, ut suum negotium, quod habet cum popu-
lo Sardonio, pro causa veritate, & pro sua digni-
tate conficiat. Intellexi ex tua oratione, cum te-
cum Ephesi locutus sum, te ipsius M. Annei cau-
sa omnia velle. Sed tamen sic velim existimes te
mihi nihil gratius facere posse, quam si intellexe-
ro, per te illum ipsum negotium ex te sententia con-
fecisse, idque quam primum ut efficias te etiam atque
etiam rogo. Vale.

M. T. C. P. SILIO PROP. S. P. D.
Fam: lib. 13. Epist. 63.

NON putavi fieri posse, ut mihi verba deef-
ficer sed tamen in Caio Lenia commendan-
do delunt. Itaque rem tibi exponem paucis
verbis

verbis, sed tamen ut planè perspicere possis vo-
luntatem meam. Incredibile est, quanti facia-
mus & ego & frater meus, qui mihi charissimus
est. C. Lenium. Id fit, cum plurimū ejus of-
ficiis, tum summā ejus probitate & singulari mo-
destiā. Eum ego a me invicissimus dimisi, cum
propter familiaritatem, & Consuetudinis suavitatem,
tum quod consilio ejus fideli, ac etiam bono
libenter uterbar. Sed vereor, ne tam mihi so-
peresse verba putes, quæ dixeram de futura. Com-
mendo tibi hominem, sicut intelligis, me eum, de
quo ea supra scripseram debere commendare. A te
vehementer etiam atque etiam peto, ut, quod ha-
bet in tua provincia negotii, expediast quod tibi
videatur rectum esse, ipsi dicas. Hominem faci-
limum liberalissimumque cognosces. Ita quæ te ro-
go, ut eum solutum, liberumque confectis ejus ne-
gociis per te quam primum ad me remittas. Id mi-
hi, fratrique meo gratissimum feceris. Vale.

M. T. ET CICERO TARENTIA,
& Tullia, Q. & Q. F. Tironi S. D.
Fam. 16. 11.

ET si opportunitatem operæ tuæ omnibus loci
desideras tamen non tam mea, quam tua
causa doleo, te non valere. Sed quando in quar-
tanam conversa est vis morbi (sic enim scribit Cu-
rius) spero, te, diligentia adhibita, etiam firmiorem
fore. Modo fac id, quod humanitatis tuæ est, ne
quid

Regi nyomtatványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

Regi nyomatványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.j/

Ille. Apulia delecta est inanisima pars Italiae,
& ab impetu hujus Belli remotissima: fuga & ma-
ritima oportunitas vix quaeri desperatione Invi-
re cepti Capuam, nunquo minus illud desugerem,
sed sine causa, in qua nullus esset ordinum nullus
aperius privatorum dolor bonorum autem esset
aliquis, sed habes, ut solet, & ut ipse sensitsem
multitudo & infimus quisque propensus in alte-
ram partem multi mutationis rerum cupidi. Dixi
ipsis me nihil suscepturum sine presidio & sine
pecunia: itaque habui nihil omnino negotii quod
ab initio vidi nihil quaeri praeter fugam, eam si, nunc
sequor, quoniam? cum illo? non ad quem
cum essem profecturus, cognovi in his locis esse
Caesarem, ut tunc Lucretiam venire non possem.
Infero mari nobis incerto cursu, hyeme maxi-
me navigandum est. Age jam cum fratre, an sine?
cum filio? an quomodo? In utraque enim re sum-
ma difficultas erit, summus animi dolor. Qui au-
tem impetus illius erit in nos absentes fortunaque
nostras acrior, quam incertorum, quod putabis
fore: esse in nobis violandis aliquid se habere pe-
pulare. Age jam has compedes, fasces inquam
hos laureatos haec ferre ex Italia, quam molestum
est? Qui autem locus erit nobis tutus, ut iam pla-
catis utamur fluctibus antequam ad illum vene-
rimus. Quam autem, aut quo? nihil scimus. At
si restitero, & fuerit nobis in hac parte locus, idem
fecero, quod in Cinnae dominatione & Marci
Tyrannide Philippus quod L. Flaccus, quod
Quintus Mutius: quoquo modo ea res huius, qui-
dem

dem eecidit, quid tamen ita dicere solebat, sed
id ferè videre quod factum est, sed hoc malle quam
armatum ad patriae moenia accedere. Aliter Thra-
sybulus, & fortasse melius, sed est certa quaedam
illa Mutii ratio arquesententia: est etiam illa Phi-
lippii. Et cum sit necesse servire temporibus, &
non amittere tempus, cum sit data, sed in hoc
ipso habent tamen eadem fasces molestias. Sic
enim nobis amicus, quod incertum est, sed sit, de-
fert triumphum, non accipere ne periculosum sit
an accipere invidiosum ad bonos O rem, inquis
difficilem & in explicabilem. Atqui explican-
da est quin fieri potest? Ac ne me existimaris ad ma-
nendum esse propensorem, quod plura in eam par-
tem verba fecerim, potest fieri, quod sit in mul-
tis questionibus, ut res verbosior haec fueris, illa
verior. Quamobrem, ut maxima de re a quo animo
deliberanti, ita mihi des consilium, velim. Na-
vis & in Cajeta est parata nobis, & Brundisij. Sed
ecce nuntii scribente me haec ipsa noctu in Caleno,
ecce littera O. ad Corfinium, Domitium Corfinii
cum firmo exercitu, & pugnare cupiente, non
puro etiam hoc Cneum nostrum commissurum, ut
Domitium relinquit. Et si Brundisium Scipio-
nem cum cohortibus duabus praemiserat, legionem
à Fausto conscripserat in Siciliam sibi placere à
Coss. doceri scripserat à Coss. sed turpe Domitium,
erit deserere implorantem ejus auxilium. Est
quaedam spes mihi quidem, non magna, sed in his
locis firma. Afranium in Pyreneo cum Trebo-
nio pugnavisse, pulsam Trebonicum, etiam Fabium

equum

Regi nyomataványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

um tuum transisse cum cohortibus, summa autem Afranium cum magnis copiis adventare: Idh est, in Italia fortasse manebitur. Ego autem, cum esset incertum iter Cesaris, quod vel ad Capuam vel ad Luceriam iturus putabatur, Leporam ad Pompejum misi & literas: ipse ne quod inciderem, reverti Formias. Hac te scire volui, scripsi que sedesiore animo quam proxime scripseram, nullum meum iudicium interponens, sed exquirens tuum. Vale.

M. T. C. DOLABELLE COS. S. P. D.
Att: 14. Epist: 20.

ET si contentus eram mi Dolabella tua gloria, satisque ex ea magnam letitiam, voluptatemque capiebam: tamen non possum non confiteri, cumulari me maximo gaudio, quod vulgo nominum opinio socium me asseribat tuis laudibus. Neminem convenit (convenio autem quotidie plurimos sunt enim permulti optimi viri, qui valetudinis causa in hac loca veniant: praeterea ex municipiis frequentes necessarii mei) quin omnes, cum te summis laudibus ad caelum extulerunt, mihi continuè maximas gratias agunt. Negant enim se dubitare, quin tu meis praecipis & consiliis obtemperans, praestantissimum te Civem & singularem Consulem praebes. Quibus ego quanquam verissimè possum respondere, te quae facias, tuo iudicio & tua sponte facere, nec cuiusquam aegere consilios tamen neque plane assentior, ne imminus

minus tuam laudem, si omnis à meis consiliis profecta videatur: neque valdè nego. Sum enim avidior etiam quam satis est gloria. Est tamen non alienum est à dignitate tua, quod ipsi Agamemnoni Regum Regi fuit honestum, aliquem in consiliis capiendis Nestorem habere. mihi vero gloriosum te juvenem Cons. florere laudibus, quasi alumnus disciplinae meae. L. quidem Caesar, cum ad eum aegrotum Neapolim venissem, quanquam erat oppressus totius corporis doloribus: tamen ante quam me planè salutavit: O mi Cicero, inquit, gratulor tibi, cum tantum vales apud Dolabellam, quantum si ego apud sororis filium valem, jam salvi esse possemus. Dolabella verò tuo & gratulor, & gratias ago: quem quidem post te Consulè solum, possumus vere Consulem dicere. Deinde multa defacto, ac de re gestas tum nihil magnificentius nihil praeclarior actum unquam, nihil Reipub. salutarior testatus est: atque haec una vox omnium est. A te autem peto, ut me haec quasi falsam hereditariam alienae gloriae, sihas cernerè, meque aliqua ex parte in societatem eorum laudum venire patiari. Quanquam mi Dolabella (haec enim jocatus sum) libentius omneis meas, si modò sunt aliquae meae laudes, ad te transfuderim quam aliqua partem ex hauserint ex tuis. Nam, cum te semper tantum dilexerim, quantum tu intelligere potuisti: tum hic tuis factis sic incensus sum, ut nihil unquam in amore fuerit ardentius. Nihil est enim (mihi crede) VIRTUTE formosius, nihil, pulchrius, nihil amabilius Sempè amavi,

Regi Nyomtatványok, Matice Slov. Martin:
/316.ig.1/

amavi, ut scis, M. Brutum propter ejus summum
ingenium, suavissimos mores, singularem pro-
bitatem atq; constantiam, tamen Idibus Martij can-
tum accessit ad amorem, ut miraret, locum fuisse
augendi in eo, quod mihi jam pridem cumulatam
etiam videbatur. Quis erat, qui putaret, ad eum
amorem quem erga te habebam, posse aliquid acce-
dere? tantum accessit: ut mihi nunc denique
amare videar, antea dilexisse. Quare quid est,
quod ego te hortor, ut dignitati & gloriae servias?
Proponam tibi claros viros, quod facere solent,
qui hortantur? Neminem habeo clariorem, quam
te ipsum: te imitare oportet, teum ipse ceres: ne
licet quidem tibi jam tantis rebus gestis, non tui si-
milem esse. Quod cum ita sit hortatio non est
necessaria gratulatione magis utendum est. Con-
tigit enim tibi, quod haud scio, an neminis ut sum-
ma severitas animadversionis non modo nō in vi-
diosa, sed etiam popularis esset, & cum bonis omni-
bus tam infimo cuiq; gratissima. Hoc si tibi fortu-
na quadam contigisset gratularetur felicitati tuae: sed
contigit magnitudine cum animi, tum etiam ioge-
nii atque consilij. Legi enim concionem tuam:
nihil illa sapientius, ita pederentim & gradatim
tum accessus a re ad causā facti, tum recessus, ut res
ipsa maturitate tibi animadvertendi omnium con-
sensu daret. Liberasi igitur & urbem periculo, &
civitatem metu. Neq; solum ad tempus maximam
militarem acceperis sed etiam ad exemplum. Quo
facto intelligere debes, in te positam esse Rempub.
tibi que non modo tuendos, sed etiam ornandos esse
illo

illos viros, a quibus incipiam liberatis profectum
est. Sed his de rebus coram plura propediem, ut
spero. Tus quoniam Rempub. nosque conservas,
fac, ut diligentissime te ipsum, mi Dolabella, cu-
stodias. Vale.

M. T. C. BRUTO S. P. D.
B. 3.

Nostrae res meliori loco videbantur Scripta
enim ad te certo scio, quae gesta sunt: quales
tibi saepe scripsi Consules tales exiterunt. Ce-
saris vero pueri mirifica indoles virtutis, utinam
tam facile cum florentem & honoribus & gratia
regere ac tenere possimus, quam facile adhuc
tenuimus. Est omnino illud difficilius sed ta-
men non diffidimus Pervasum est enim adole-
scenti, & maxime per me, ejus opera nos esse sal-
vos, & certe nisi is Antonium ab urbe avertisset,
periissent omnia. Triduo verō aut quattiduo an-
te hanc rem pulcherrimam, timore quōdam percul-
sa civitas, tota ad te se cum conjugibus & liberis
effundabat: eadem recreata ad XII. Calend. Maij
te huc venire, quam se ad te ire malebat: quoque
dem die magnorum meorum laborum multarumq;
vigiliarum fructum cepi maximum: si modō est
aliquis fructus ex solida veraq; gloria, Nam tanta
multitudinis, quantam capit urbs nostra, concur-
sus est ad me factus, ea cum usq; in Capitolium
deductus maximo clamore atq; plausu in Rostris
collatus sum. Nihil est in me inane, neque enim
debet sed tamen omnium ordinum consensus, gra-
tiarum

Regi Nyomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.1/

tarum actio conoeratulatioque me commovet:
propterea, quod popularem me esse in populi salu-
te præclarum est. Sed hæc te malo ab aliis audire:
me velim, de tuis rebus consiliisque facias diligen-
tissime certiorum. Illudque conlydeses, ne tua li-
beralitas dissolutior videatur. Sic sentit Senatus,
sic Populus Romanus nullos unquam hosteis di-
gniores omni supplicio fuisse, quam eos cives, qui
hoc bello contra patriam arma ceperunt: quos qui-
dem ego omnibus sententiis ulciscor & persequor,
omnibus bonis approbantibus. Tu quid de hac
re sentias, tui iudicij est. Ego sic sentio: trium-
fratrum unam eadem esse & causam. Consules
duos bonos quidem, sed duntaxat bonos amisimus.
Hircius quidem in ipsa victoria occidit, cum pau-
cis diebus magno prælia antè vicisset: Nam
Pansa fogerat vulneribus acceptis, quæ ferre non
potuit: reliquias hostium Brutus persequitur &
Cæsar. Hostes autem omnes iudicari, qui M. An-
tonii lectam secuti sunt. Itaque id Senatus con-
sultum plerique interpretantur, etiam ad tuos, sive
captivos sive dediticios, pertinere. Equidem ni-
hil disserui durius, cum nominarim de C. Antonio
decernerem: quod ita statueram à te cognoscere
causa ejus Senatuum oportere 10, Calend. Maij.

M: BRUTUS CICERONI
S. P. D. B. 4.

Quanta sim læticia affectus, cognitis rebus
Bruti nostri & consulum: facilius est tibi
exi-

existimare, quam mihi scribere. Cùm illa lætudo
& gaudeo accidisse: tum quòd Bruti eropro non
volum ipsi salutaris fuit, sed etiam maximo ad vi-
ctoriam adjumento. Quod scribis, etiam Anto-
norum unam atque eandem causam esse, quid ego
sentiam, me ju iudicij esse: statuo nihil nisi hoc: Se-
natus aut Populi Rom. iudicium esse de his civibus,
qui pugnantibus non interierint: At hoc ipsum in-
quies, iniquè facis qui hostilis animi in Reipub.
homines civeis appelles: imò iustissimè. Quod
enim nondum Senatus censuit, nec Populus Rom.
iussit: id arroganter non præjudico, neque Revoco
ad arbitrium meum. Illud quidem non muto, quòd
ei, quem me occidere res non cõgita neque crude-
liter quicquam eripuit, neque dissolutè quicquam
remisit: habuque in mea potestate quoad bellum
fuit. Multò quidem honestius iudico magisque
quod concedere possit Reipub. miserorum fortu-
nam non insectari, quam infinita tribuere poten-
tibus, quæ cupiditatem & arrogantiam incendere
possint. Quæ in re, Cicero vir optime ac fortissi-
me, mihi que meritò & meo nomine & Reipub. ca-
rissime, nimis credere videris spei tuæ: statimque ut
quisque aliquid rectè fecerit, omnia dare se permit-
teres quasi non liceat traduci ad mala consilia cor-
ruptum largitionibus animum. Quæ tua est huma-
nitas, æquo animo te moneri patieris, præsertim de
communi salute: facies tamen quod tibi visum fue-
rit: etiam ego, cum me docueris. Nunc, Cicero,
nunc agendum est, ne frustra oppressum esse Anto-
nium gavisus simus: ne semper primi cuiusque mali
excidendi causa sit, ut aliud ne nascatur illo pejus:
F 3 Nihil

Regi Nyontatváryok, Matrica Slov. Martia:
/316.ig.j/

Nihil iam nec; opinantibus aut patientibus nobis
adverò evenire potest, in qua non cum omnium
culpa, tum præcipuè tua futura sit: cuius tantam
autoritatem Senatus, ac populus Romanus non so-
lum esse patitur, sed etiam cupit, quænam maximè
in libera civitate unius esse potest: quam tu non
solum bene sentiendo, sed etiam prudenter tueri
debes. Prudentia porro quæ tibi superest, nulla
abs te desineratur nisi modus intribuendis honori-
bus. Alia omnia sic abundè adsunt, ut cum quo-
libet antiquorum comparari possint tuæ virtutes.
Unum hoc grato animo liberaliq; profectum, cau-
riorem ac moderationem liberalitatem desiderat.
Nihil enim Senatus cuiquã dare debes, quod male
cogitantibus exemplo aut præsidio sit. Itaque ti-
meo de Consulatu, ne Cesar tuus aliud se as-
cendisse putet decretis tuis, quam inde, si Consul
factus sit, descendurum. Quod si Antonius ab alio
relictum regni instrumentum occasionem regnandi
habuit: quoniam animo fore putas, si quis autore
non tyranno interfecto, sed ipso Senatu, putat se
imperia quæ libet concupiscere posse? Quare tum
& felicitatem & providentiam laudabo tuam,
cum exploratum habere cæpero Casarem hono-
ribus, quos acceperit, extra ordinariis, fore con-
sentum. Alienæ igitur, inquit, culpæ mere-
um facies? Prorsus alienæ, si provideri potuit, non
existeret: quod utinam inspicere possis timorem
de illo meum. His literis scriptis, te Consulem
factum audivimus. Tu vero incipiam preponere
mihi Rempub, istã, & iam tuis nitentem visibus, si
istuc

istuc videro. Filius valet, & in Macedoniam cum
æquitatis præmissus est. Idib. Maij, ex castris,

M. T. C. ET Q. TIRONI S. P. D.
Att. lib. 16. Epist. 9.

NOs à te, ut scis, discessimus ad IV. Nonas
Novembr. Leucadem venimus ad VIII. Idus
Novembr. ad VII. Actum, ibi propter tempesta-
tem ad VI. Idus morari sumus. Inde ad V. Idus
Corcyram bellissimè navigavimus. Corcyræ fui-
mus usque ad XVI. Calend. Decemb. tempesta-
tibus retenti. Ad XII. Calend. Decemb. à portum
Coreyrorum ad Cistiopon siadia CXX. processi-
mus. Ibi retenti ventis sumus usque ad nonum
Calend. Interea qui cupidè profecti sunt, multi
naufugia fecerunt, nos eo die cœnari, solvimus.
Inde auro lenissimo, cœlo sereno, nocte illa, &
die postero in Italiam ad Hydruntem Iodibundi
pervenimus: eodemque vento postridie, id erat ad
septimum Calend. Decembris, hora quarta Brun-
dusium venimus: eodemque tempore simul nobi-
scum in oppidum introit Terentia, quæ te faciat
plurimi. Ad quintum Calend. Decemb. servus
Gns Plancii Brundusii ramentum aliquando mihi à te
expectatissimas literas reddidit, datas Idib. Nov.
quæ me molestia valde levarunt: utinam omnino
liberassent. Sed tamen Alclapo medicus plene
confirmat propediem te valentem fore. Nunc equi-
dem ego te hortor, ut omnem diligentiam adhibeas
ad convalescendum, tuam prudentiam, temperan-
tiam, amorem erga me novi. Scio te omnia fa-
cturum

Regi nyontatványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

Curum, ut nobiscum quam primūm sis. Sed ta-
men ita velim, ut ne quid properes. Symphoniam
Lysonis velim vitasse, ne in quartam hebdom-
dam incideres. Sed quando pudori tuo maluisti
obsequi, quam valetudini, reliqua cura Curio mihi,
ut medico honos haberetur, & tibi daret, quod opus
esset, me, cui iussisset, curaturum, equum & mulum
Brundisii tibi reliqui. Romae vereor, ne eo Ca-
lend. Januarii magni tumultus sint. Nos age-
mus omnia modicè. Reliquum est, ut te hoc
rogem & à te petam, ne temere naviges. Solent
nautes festinare, questus sui causa. Cautus sis,
mi Tyro. Mare magnum & difficile tibi restat. Si
porueris cum Mescinio, cautè is solet navigaret si-
minus, cum honesto aliquo homine, cujus autori-
tate navicularius moveatur. In hoc omnem di-
ligentiam si adhibueris, teque nobis incolumen
praestiteris, omnia à te habeo. Etiam atque etiam
noster Tyro vale. Medico Curio Lysoni de te scri-
psi diligentissimè. Vale. Salve.

LIBER IV.

M. T. C. SERVIO SULPITIO
S. P. D. Fam: lib. 13. Epist. 17.

MARCUS CURIUS, QUI PATRIS
negotiat, multis & magnis de causis à me
diligitur. Nam & amicitia perverus mihi cum
eo est, ut plurimum in forum veni, instituta &
Patris, cum aliquoties antea, tum proximè hoc
miser

miserimo bello, domus eius tota mihi paruit.
Quà si opus fuisset, tam essem usus, quam mea.
Maximū autem mihi viuculum cum eo est,
quasi sanctioris cuiusdam necessitudinis, quod
est Arrii nostri familiarissimus, cumque unum,
praeter ceteros observat ac diligit: quem si tu
jam fortè cognovisti, puto, me hoc, quod facio,
facere seris. Ea enim est humanitate & obser-
vantia, ut cum tibi jam ipsum per se commen-
datum putem. Quod tamen si ita est, magno-
perè à te queso, ut ad eam voluntatem, si quam
in illū ante has meas literas contulisti, quam
maximus post mea commendatione nostrā cumu-
lus accedat. Sin autem propter verecundiam
suam minus se tibi obtulit, aut cum nondum ha-
bes satis cognitum, aut si quā causa est, cur ma-
joris commendationis indigeat: sic tibi cum com-
mendo, ut neque majore studio quenquam, neque
justioribus de causis commendare possim. Fa-
ciamque id, quod debent facere ii, qui religiosè, &
sine ambitione commendant. Spondebo enim
tibi, vel potius spondeo, in meque recipiat eos
esse M. Curii mores, eamque cum probitarem,
tum etiam humanitatem, ut cum amicitia tua,
& tam accurata commendatione, si tibi sit cog-
nitus, dignum sis existimaturus. Mihi certè gra-
tissimum feceris, si intellexero; has literas tan-
tum quantum scribens confidam, apud te pon-
das habuisse. Vale.

N. T. C. QV. THERMO PROT. S. D.
Fam. 13. 57.

Quo magis quotidie ex literis nunciisque bel-
lium magnum esse in Syria cognosco, eo ve-
hementius à te pro nostra necessitudine contendo,
ut mihi M. Annetum legatū primo quoque tempore
remittas. Nam ejus operā consilio, scientia rei
militaris, vel maxime intelligo me, & Repu-
blicam adjuvari posse. Quod nisi tanta res ejus
ageretur, nec ipse adduci potuisset, ut à me disce-
deret neque ego, ut eum à me dimitterem. Ego
in Ciliciam proficisci cogito circiter Cal. Maij,
ante eam diem Annetus ad me redeat, oportet. Il-
lud, quod tecum & coram & per literas diligentis-
sime egi, id & nunc etiam atque etiam rogo, cura
sit tibi, ut suum negotium, quod habet cum popu-
lo Sardiniano, pro causa veritate, & pro sua digni-
tate conficiat. Intellexi ex tua oratione, cum te-
cum Ephesi locutus sum, te ipsum M. Anneti cau-
sa omnia velle. Sed tamen sic velim existimes te
mihi nihil gratius facere posse, quam si intellexe-
ro, per te illum ipsum negotium exsententia con-
fecisse, idque quam primum ut efficias te etiam atque
etiam rogo. Vale.

M. T. C. P. SILIO PROP. S. P. D.
Fam. lib. 13. Epist. 63.

Non putavi fieri posse, ut mihi verba desce-
rent sed tamen in Caio Lenia commendan-
do desunt, itaque rem tibi exponem paucis
verbis

verbis, sed tamen ut planè perspicere possis vo-
luntatem meam. Incredible est, quanti facia-
mus & ego & frater meus, qui mihi charissimus
est. C. Lenium. Id fit, cum plurimusejus of-
ficiis, tum summā ejus probitate & singulari mo-
destiā. Eum ego à me invicissimus dimisi, cum
propter familiaritatem, & Consuetudinis suavitatem,
cum quod consilio ejus fideli, ac etiam bono
libenter uterbar. Sed vereor, ne tam mihi su-
peresse verba putes, quæ dixeram de futura. Com-
mendo tibi hominem, sicut intelligis, me eum, de
quo ea supra scripseram debere commendare. At
vehementer etiam atque etiam peto, ut, quod ha-
bet in tua provincia negotii, expediast quod tibi
videtur rectum esse, ipsi dicas. Hominem faci-
limum liberalissimumque cognosces. Itaque te ro-
go, ut eum solutum, liberumque confectis ejus ne-
gotiis per te quam primum ad me remittas. Id mihi,
fratrique meo gratissimum feceris, Vale.

M. T. ET CICERO TARENTIA,
& Tullia, Q. & Q. F. Tironi S. D.
Fam. 16. 11.

ET si opportunitatem operæ tuæ omnibus locis
desideras tamen non tam mea, quam tua
causa doleo, te non valere. Sed quando in quar-
tanam conversa est vis morbi (sic enim scribit Cu-
rius) spero, te, diligentia adhibita, etiam firmiorem
fore. Modo id, quod humanitatis tuæ est, ne
quid

Regi Nyontatvnyok, Matrica Slov. Martia:
/316.ig.j/

quid aliud cures hoc tempore, nisi ut quam com-
modissime convalescas. Non ignoro, quantum
ex desiderio labores: sed erunt omnia facilia, si
vaiebis festinare te nolo, ne nauseæ molestiam
suscipias æger, & periculosâ hyeme naviges.
Egò ad urbem accessi pridie Nonas. Jam obviam
mihi sic est proditum, ut nihil fieri potuerit hono-
rarius. Sed incidi in ipsam flammam civilis di-
scordiz, vel potius belli cui cum cuperem mede-
ri, & ut arbitror possem: cupiditates eertorum
hominum (nam ex utraque parte sunt, qui pugnare
cupiunt) impedimento mihi fuerunt. Omnino
& ipse Cæsar amicus noster, minaces ad Senatum
& acerbis literas miserat: & erat adhuc impudens,
qui exercitum & provinciam, in vito Senatu, te-
neret & Curio meus illum incitabat. Antonius
quidem noster, & Qu. Cassius nullâ vi expulsi ad
Cæsarem cum Curione profecti erant, posteaquam
Senatus consulibus, prætoribus, tribunis plebis, &
nobis qui proconsules sumus, negocium dederat,
ut curarem, ne quid Respublica detrimenti ca-
peret: nunquam maiore in periculo civitas fuit:
nunquam improbi cives habuerunt paratiorum
ducem omnino. Ex hac quoque parte diligentis-
sime bellum comparatur. Id sic autoritate &
studio Pompei nostri, qui Cæsarem serò cepit ti-
mere. Nobis inere has turbas Senatus tamen fre-
quem flagitavit triumphum: sed Lentulus Consul-
quo magis suum beneficium faceret, simul atq; ex-
pedisset quæ essent necessaria, de Respublica dixit se-
gelaturum. Nos agimus nihil cupides: eoque est
nostra

nostra pluris autoritas, Italiae Regiones de seri-
pre sunt, quam quisque partem tueretur, Nos Ca-
puam sumimus. Hæc te scire volui. Tu etiam
atque etiam cura valeas, literasq; ad me mittas,
quotiescunque habebis, cui des. Etiam atque
etiam valeas. Datum pridie Idos Januarias.

M. T. C. C. N. POMPEIO PROCO.
S. Atle. 8. 15.

Cum ad te literas misissem, quæ tibi Canusii
reddidit sunt, suspicionem nullam habebam,
te Reip. causa mare transiturum, seramque in spe
magna, fore ut in Italia possemus aut concordiam
constituere, quæ mihi nihil utilius videbatur, aut
Rempublicam summè cum dignitate defendere.
Interim nondum meis literis ad te perlatis, ex illis
mandatis, quæ ab Aelio ad Coss. dederas, certior
tui consilii factus, non expectavi dum mihi à te li-
teræ redderentur, confestimque cum Q. Fratre, &
cum liberis nostris iter ad te in Apuliam facere ca-
pi. Cum Theanum Sidicinum venissem, C. Mel-
sius familiaris tuus mihi dixit, alique complures
Cæsarem iter habere Capuam, & eo ipso die man-
surum esse Eternæ: Sape sum commotus: quod si
ita esset non modo iter meum interclusum, sed me
ipsum plane exceptum putabam. Itaque cum Ca-
les processi, ut ibi potissimum consisterem, dum cer-
tum nobis ab Eternis de eo, quod audieram, refer-
retur. At mihi cum Calibus essem, affertur lite-
ratum tuarum exemplum, quæ tu ad Lentulum
Coss.

Coss. misisses. He scriptæ sic erant, Literas tibi
à L. Domitio ad XII Calend. Mart. allatas esse,
earumq; exemplum subscripseras: magnique in res-
p. scripserat, omneis copias primo quo-
que tempore in unum locum convenire, & ut præ-
sidijs, quod satis esset, Capuæ relinqueret. His
ego literis lectis, in eadem opinione fui, qua re-
liqui omnes, te cum omnibus, copiis ad Corfinium
esse venturum: quo mihi cum Cæsar ad oppidum
castra haberet, tutum iter esse non arbitrabar.
Cum res in summa expectatione esset, utrumque
simul audivimus, & quæ Corfinii acta essent, & te
iter Brundisium facere cœpisse, Cumque nec mi-
hi, nec fratri meo dubium esset, quin Brundisium
contenderemus, à multis, qui à Samento Apuliaque
veniebant, admoniti sumus, ut caveremus, ne ex-
cipieremur à Cæsare, quod is in eadem loca: quæ
nos petebamus, profectus, celerius etiam quam
nos possemus, eò quò intenderat, venturus esset.
Quod cum ita esset, nec mihi nec fratri meo, nec
cuiquam amicorum placuit committere, ut teme-
ritas nostra non solum nobis, sed etiam Reipub-
licæ noceret: cum præsertim non dubitavimus,
quin, si etiam nobis tutum iter fuisset, te tamen jam
consequi non possemus. Interim accepimus tuas li-
teras Canusi ad X. Cal. Mart. datas, quibus nos
hortaris, ut celerius Brundisium veniamus, quas
cum accepissemus, ad III. Cal. Mart. non dubita-
mus, quin tuam Brundisium pervenisses nobisque
iter illud omnino interclusum videbatur, neque
minus nos esse captos, quam qui Corfinium venis-
sent,

sent. Neque enim eos solos arbitrabamur capi
qui in armatorum manus incidissent, sed eos nihi-
lominus qui regionibus inclusi, inera præsidia atque
intra arma aliena venissent. Quod cum ita sit, ma-
ximè vellem primum semper tecum fuisse: Quod
quidem tibi ostenderem, cum à me Capuam reji-
ciebam. Quod feci non vitandi oneris causa, sed
quò videbã teneri illam urbem sine exercitu non
posse: accidere autem mihi nolebam, quod doleo
viris fortissimis accidisse. Quoniam autem tecum
ut essem, non contigit, utinam tui consilii certior
factus essem; nam suspicione assequi non potui,
quod omnia prius arbitratus sum fore, quam ut
hæc Reip. causam Italia non posset, ducere, consi-
stere. Neque vero nunc consilium tuum reprehen-
do, sed fortunam Reipublicæ lugeo. Nec, si ego,
quid tuis securus, non perspicio, ideo minus
existimo, te nihil, nisi summâ ratione, fecisse
mea quæ semper fuerit sententia, primum de pace
vel in qua conditione retinenda: deinde urbe (nam
de Italia quidem nihil mihi unquam ostenderas)
meminisse te arbitror. Sed mihi non sumo, ut me-
um consilium valere debuerit: securus sum tuum,
neque id Reipublicæ causa, de qua desperavi, quæ
& nunc afflictâ est, nec excitari sine ei vili perni-
ciosissimo bello potest: sed te quærebam, tecum
esse cupiebam: neque ejus rei facultatem si qua erit,
prætermittam. Ego me in hac omni causa facilè
intelligebam pugnandi cupidis hominibus non
satisfacere. Primum enim præ me tui, me nihil
malle, quam pacem: non quia eadem iimerem,
quam

Regi vromatavnyok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

Coss. missiles. Hæ scripser sic erant, Literas tibi
à L. Domitio ad XII Calend. Mart. allatas esse,
earumq; exemplum subscripseras: magnique in ce-
resse Reipub. scripserat, omneis copias primo quo-
que tempore in unum locum convenire, & ut præ-
fidij, quod satis esset, Capuæ relinqueret. His
ego licet lectis, in eadem opinione fui, qua re-
liqui omnes, te cum omnibus, copiis ad Corfinium
esse venturum: quo mihi cum Cæsar ad oppidum
castra haberet, tutum iter esse non arbitrabar.
Cum res in summa expectatione esset, utrumque
simul audivimus, & quæ Corfinii acta essent, & te
iter Brundisium facere cœpisse, Cumque nec mi-
hi, nec fratri meo dubium esset, quin Brundisium
contenderemus, à multis, qui à Samento Apuliaque
veniebant, admoniti sumus, ut caveremus, ne ex-
cipieremur à Cæsare, quod is in eadem loca: quæ
nos petebamus, profectus, celerius etiam quam
nos possemus, eò quò intenderat, venturus esset.
Quod cum ita esset, nec mihi nec fratri meo, nec
cuiquam amicorum placuit committere, ut teme-
ritas nostra non solum nobis, sed etiam Reipu-
blicæ noceret: cum præsertim non dubitavimus,
quin, si etiam nobis tutum iter fuisset, te tamen jam
consequi non possemus. Interim accepimus tuas li-
teras Canusi ad X. Cal. Mart. datas, quibus nos
hortaris, ut celerius Brundisium veniamus, quas
cum accepissemus, ad III. Cal. Mart. non dubita-
mus, quin tuam Brundisium pervenisses nobisque
iter illud omnino interclusum videbatur, neque
minus nos esse captos, quam qui Corfinium venis-
sent,

sent. Neque enim eos solos arbitrabamur capi
qui in armatorum manus incidissent, sed eos nihi-
lominus qui regionibus inclusi, inera præsidia atque
intra arma aliena venissent. Quod cum ita sit, ma-
ximè vellem primum semper tecum fuisse: Quod
quidem tibi ostenderem, cum à me Capuam reji-
ciebam. Quod feci non vitandi oneris causa, sed
quòd videbã teneri illam urbem sine exercitu non
posse: accidere autem mihi nolebam, quod doleo
viris fortissimis accidisse. Quoniam autem tecum
ut essem, non contrigit, utinam tui consilii certior
factus essem; nam suspicione assequi non potui,
quod omnia prius arbitratus sum fore, quam ut
hæc Reip. causam Italia non posset, ducere, consi-
stere. Neque vero nunc consilium tuum reprehen-
do, sed fortunam Reipublicæ lugeo. Nec, si ego,
quid tu sis securus, non perspicio, ideirco minus
existimo, te nihil, nisi summâ ratione, fecisse &
mea quæ semper fuerit sententia, primum de pace
vel in qua conditione retinenda: deinde urbe (nam
de Italia quidem nihil mihi unquam ostenderas)
meminisse te arbitror. Sed mihi non sumo, ut me-
um consilium valere debuerit: securus sum tuum,
neque id Reipublicæ causa, de qua desperavi, quæ
& nunc afflictæ est, nec excitari sine ei vili perni-
ciosissimo bello potest: sed te quærebam, tecum
esse cupiebam: neque ejus rei facultatem si qua erit,
prætermittam. Ego me in hac omni causa facilè
intelligebam pugnandi cupidis hominibus non
satisfacere. Primum enim præ me tuli, me nihil
malle, quam pacem: non quia eadem timerem,
quam

Regi ny'ontatványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

quæ illi: sed ea bello civili leviora ducebam. Inde suscepto bello cum pacis condiciones ad te adferri, à teque ad ea honorificè & large responderè viderem duxi meam rationem: quam tibi facile me probaturum, pro tuo in me beneficio arbitrabar. Memineram me esse unum, qui pro meis maximis in Rempublicam meritis supplicia miserime & crudelissima pertulissem: me esse unum, qui si offendissem ejus animum, cui cum, cum jam in armis essemus. Consulatus tamen alter & triumphus amplissimus deferabarur, subiceret in idem præliis: ut mea persona ad improborum impetus aliquid videretur habere populare. Atq; hæc non ego prius sum suspicatus, quam mihi palam denunciata sunt: neque ea tam pertimui, si subeunda essent, quam declinanda putavi, si honeste vitare possem. Quoniam brevem illius temporis, dum in spe pax fuit, rationem nostram vides: reliqui facultatem res ademit. Is autem quibus non satis facio, facile respondes: neque enim ego amicitior C. Cesari unquam fui, quam illi neque illi, amicitiores Reipublicæ quam ego. Hoc inter me & illos interest: quòd cum & illi cives optimi sint, & ego ab ista laude non absim ego conditionibus, quod idem te intellexeram velle, illi armis disceptari maluerunt: quæ quoniam ratio vicis, perficiam profecto, ut neque Respub. civis à me animum neque tu amici desideres. Vale.

CD. POMPEIUS M. MARCELLO
& Lentulo Coss. S. D. Att. 8. 17.

Ego

Ego quod existimabam dispersos vos, neque Reipub. utilis, neque vobis præsidio esse posse, id circo ad L. Domitium literas misimus: primum ut ipse cum omni copia ad nos veniret: si de se dubitaret, ut cohortes XIX. quæ ex Piceno ad me iter habebant, ad nos mitteret. Quod veritus sum, factum est, ut Domitius implicaretur, neque ipse satis firmus esset ad castra faciendâ, quod meas XIX. & suas XII. cohortibus tribus in oppidis distributas haberet (nam partim Albe, partim Sulmone collocavit) neque si velle, expedire posset: Nunc scitote, me esse in summa solitudine: nam & tot & tales viros periculo obsidione liberare cupio: neque subsidio ire possum, quod his duabus legionibus non puro esse committendum ut illuc ducantur. Ex quibus tamen non amplius XIV. cohortibus contrahere potui, quas Brundisium misit: neque Canusium sine præsidio, dum abessem putavi esse dimittendum. D. Latio mandatum, quod majores copias speram nos habituros, ut si vobis videretur, alteruter vestrum ad me veniret: alter in Siciliam cum ea copia, quam capuæ, & circum Capuam comparastis, & cum his militibus, quos Faustus legit, proficisceretur. Dominus cum XII. suis cohortibus eodem ad jungeretur, reliquæ copiarum omnes Brundisium cogerentur, & inde navibus Dyrrhachium transportarentur. Nunc cum hoc tempore nihilo magis ego, quam vos, subsidio Domitio ire possim, seu per montes explicare, non est nobis committendum, ut ad has XIII. cohortibus, quæ dubio animo habeo, hostis

Regi Nyomtatványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.J/

Regi Nyomtatványok, Matrica Slov. Martin:
/116.ig.1/

hostis accedere, aut in itinere me consequi possit. Quamobrem placitum est mihi (etiam video C. Marcello, & cæteris nostri ordinis, qui hic sunt) ut Brundisium ducerem hanc copiam, quam ego mecum habeo. Vos hortor, ut quotcumque militum contrahere poteritis contrahatis, & eodem Brundisium veniatis quam primum. Arma, quæ ad me missuricatis, ijs, censeo armetis milites quos vobiscum habetis: quæ arma superabunt, ea si Brundisium jumentis deportaveritis, vehementer Reipublicæ profueritis. De hac re vellem & nostros certiores faceretis Ego ad P. Lupum & C. Coponium Prætores misi, ut se nobis jungerent, & militum quot haberent, ad nos deducerent, Vale.

M. T. C. M. MARIO S. P. D.
Fam. 7. 3.

Persæpè mihi cogitanti de communibus miseris, in quibus tot annis versamur, & (ut video) versabimur solet in mentem venire illius temporis, quo proxime fuimus unâ, quin etiam ipsum diem memoriâ teneo. Nam ad III. Idus Maris Lenrulo & Marcello Coss, cum in Pompeianum vesperi venissem, tu mihi sollicito animo præsto fuisti. Sollicitum autem te habebat cogitatio tum officij, tum etiam periculi mei. Si manerem in Italia, verebare, ne officio deessem, si proficiscerer ad bellum, periculum te meum commovebat. Quo tempore vidisti profecto me quoq; ita

contur-

concurbatum, ut non explicarem, quid esset optimum factum: pudori tamen malui, famæq; cedere, quàm salutis meæ rationem ducere. Cujus mei facti poenituit, non tam propter periculum meum, quam propter vitia multa, quæ ibi offendi, quo veneram. Primum neque magnas copias, neq; bellicotas: deinde extra ducem, paucosq; præterea (de principibus loquor) reliqui primum in ipso bello rapaces: deinde in oratione ita crudeles, ut ipsam victoriam horrerem maximum autem æs alienum amplissimorum virorum. Quid queris? nihil boni præter causam, Quæ cum vidissem, desperans victoriam, primum cœpi suadere pacem, cujus fueram semper author, deinde eum ab ea sententia Pompejus valde abhorreret. Suadere institui, ut bellum duceret. Hoc interdum probabatur & in ea sententia videbatur fore, & fuisset fortasse, nisi quædam ex pugna cœpisset, suis militibus confidere. Ex eo tempore vir ille summus, nullius imperij fuit. Signa Tironæ, & collectio exercitu cum legionibus robustissimis contulit: victus turpissime, amissis etiam castris, solus fugit. Hunc ego belli mihi finem fecit nec putavi, cum integri pares non fuisset, fractos superiores fore, discessi ab eo bello, in quo aut in acie cadendum fuit: aut in aliquas insidias incidendum: aut deveniendum in victoris manus, aut ad Jubam confugiendum: aut capiendus tanquàm exilio locus: aut concicenda mors voluntaria. Certe nihil fuit præterea: si te victori nolles, aut auderes committere. Ex omnibus autem iis, quæ

G 2

dixi

Regi Nyomtatványok, Katicsa Slov. Martia:
/316.ig.1/

dixi, incommodis, nihil tolerabilius exilio, praesertim innocenti, ubi nulla adjuncta est turpitudinis: addo etiam cum ea urbe careas, in qua nihil sit, quid videre possis sine dolore. Ego cum meis, (si quicquam nunc cuiuspiam est) etiam in meis esse malui: quae acciderunt, omnia dixi futura. Veni domum, non quod optima vivendi conditio esset, sed tamen si esset aliqua forma Republicae, tanquam in patria ut essem: si nulla tanquam in exilio. Mortem mihi cur confitererem, causa nulla visa est, cur optarem multae causae. Verus est enim: Ubi non sis, qui fueris, non esse, cur velis vivere, sed tamen vacare culpam magnum est solatium: praesertim cum habeam duas res, quibus me sustentem: optimarum artium scientiam, & maximarum rerum gloriam: quarum altera mihi vivo nunquam eripietur: altera nemortuo quidem. Haec ad te scripsi verbosius: & tibi molestus fui, quod te cum meis, tum Republicae cognovi amantissimum. Nonum tibi omne consilium meum esse voluit ut primum scires, me nunquam voluisse plus quamquam posse, quam universam Rempub. Postquam autem, quam alicujus culpa tantum vales unus, ut ei obisti non posset, me voluisse pacem: amisso exercitu & eo duce, in quo spes fuerat uno, me voluisse etiam reliquis omnibus: postquam non poterim, mihi ipsi finem fecisse bellis: nunc autem si haec civitas est, civem esse me: si non, exulem esse non in commodiore loco, quam si me Rhodum aut Mytilenas contulisset. Haec tecum coram

coram malueram: sed quia longius fiebar, volui per literas eadem: ut haberes quod diceres, si quando in vituperatores meos incidisses. Sunt enim qui cum meus interitus nihil fuerit Reip. profuturus, criminis loco putent esse, quod vivam. Quibus ego certo scio non videri satis multos perisisses qui si me audissent, quam vis iniqua pace, honeste tamen viverent. Armis enim inferiores, non caviam fuissent: Habes epistolam verbosiorum fortasse, quam veles, quod tibi ita videri putabo, nisi mihi longiorem remiseris. Ego si qua volo, expediero, brevi tempore te, ut spero, videbo. Vale.

M. T. C. M. MARCELLO S. D.
Fam. 4. 7.

ET si eo te ad huc usum consilio intelligo, ut id reprehendere non audeam, non quia ab eo ipse dissentiam sed quod ea te sapientia esse judicem, ut meum consilium non anteponam tuos: tamen & amicitiae nostrae vetustas, & tua summa erga me benevolentia, quae mihi jam a pueritia tua cognita est, me hortata est, ut ea scriberem ad te, quae & saluti tuae conducere arbitrarer, & non aliena esse ducerem a dignitate. Ego eum te esse, qui horum malorum incitis multo antea videris, qui consulatum magnificentissime atque optime gesseris, praecclare meministi sed idem etiam illa vidisti neque te consilium civilis belli ita gerendi, neque copias Cn. Pompeij, nec genus exercitus probare, semperque summe diffidere: quae in sententia me quoque fuisse

Regi nyomatványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

fuisse, memoria tenere te arbitror: itaque neque
tu multum interfuisti rebus gerendis: & ego id sem-
per egi ne interesset. Non enim iis rebus pugna-
bamus, quibus valere poteramus, consilio, autori-
tate causa, quae erant in nobis superiores: sed la-
certis & viribus, quibus pares non eramus. Victi-
sumus igitur: aut si vinci dignitas non potest, fra-
cti certe & abjecti. In quo tuum consilium ne-
mo potest non maximè laudare, quòd cum spe vin-
cendi simul adiecisti certandi etiam cupiditatem: ostendisti-
que sapientem & bonum civem initia belli
civilis in vitum suscipere, extrema non libenter
persequi. Qui non idem consilium, quod tu, se-
cuti sunt, eos video in duo genera esse distractos.
Aut enim renovare bellum conati sunt, & hi se in
Africam contulerunt, aut quemadmodum nos, vi-
ctori sese crediderunt. Medium quoddam tuum
consilium fuit, qui hoc fortasse humilis animi du-
ceres, illud peritnacis. Fateor à plerisque, vel di-
cam ab omnibus, sapiens tuum consilium, à multis
etiam magni ac fortis animi iudicatum. Sed ha-
bet ista ratio, ut mihi quidem videtur, quendam
modum: praesertim cum tibi nihil deesse arbitret
ad tuas fortunas omnes obtinendas praeter volun-
tatem. Sic enim intellexi, nihil aliud esse,
quod dubitationem afferreret ei, penes quem est po-
testas, nisi quod vereretur, ne ut illud beneficium
omnino non putares. De quo quid sentiam,
nihil attinet dicere: cum appareat, ipse quid fe-
cerim. Sed ramentum jam ita constituisse, ut abes-
se perpetuò mallet, quam ea, quae nolles, videres
tamen

tamen id cogitare deberes, ubicunq; esses, te fore
in eius ipsius, quem fugeres, potestate: qui si fa-
cile passurus esset, te carentem patris, & fortunis
tuis, quiescere & liberè vivere: cogitandum tibi ta-
men esset, Romae ne & domi tuae, cujusmodi res es-
set, an Mytilenis, aut Rhodi mallet vivere? Sed
sum ita lae patet eius potestas, quem veremur
ut terrarum orbem complexa sit: nonne majis
sine periculo domi tuae esse, quam cum periculo
alienae? Equidem etiam si oppetenda mors esset,
domi atque in patria mallet, quam in externis
atque alienis locis. Hoc idem omnes, qui te di-
ligunt, sentiunt: quorum est pagna pro tuis maxi-
mis, clarissimisque virtutibus multitudine. Ha-
bemus etiam rationem rei familiaris tuae, quam
dissipari nolumus. Nam etsi nullam potest acci-
pere injuriam, quae futura perpetua sit, propterea
quòd neque is, qui tenet Rempublicam, pateretur, neque
ipsa Respublica talem imperum praedonum in tuas
fortunas fieri nolo. Hic autem qui esset, aude-
rem scribere, nisi te intelligere considerem.
Hic pro te unius sollicitudines: unius etiam multae
& assyduae lacrymae. C. Marcelli fratris optimi
deprecantur: nos cura & dolore proximi sumus
precibus tardiores, quod jus ad eundem, cum ipsi de
precatore egerimus, non habemus. Gratia tan-
tum possumus, quantum victi. Sed tamen con-
silio, studio Marcello non desumus, tuis reliquis
non adhibemur ad omnia parati sumus. Vale,

M. T. CICERO Q. LIGARIO S. D.
Fam. 4. 11.

Plurimum valuisse apud me tuam semper au-
thoritatem cum in omni re, cum in maximo
negotio potes existimare, cum mihi C. Mar-
cellus frater amantissimus mei non solum consi-
lium daret, sed precibus quoque me oblectaret:
non prius mihi persuadere potuit, quam tuis est
effectum literis, ut uterer vestro potissimum
consilio. Res quemadmodum sit acta, vestre li-
terae mihi declarant. Gratulatio tua etsi est mi-
hi probatissima, quod ab optimo sit animo: ta-
men hoc mihi multo jucundius est & gratius
quod in summa paucitate amicorum, propin-
quorum aut necessariorum, qui fere meae salutem
faverent, te cupidissimum mei, singularemque mi-
hi benevolentiam praestitisse cognovi. Reliqua
sunt ejusmodi, quibus ego, quoniam haec erant
tempora, facile & aequo animo carebam. Hoc
vero ejusmodi esse statuo, ut sine talium virorum
amicorum benevolentia, neque in adversa, neque
in secunda fortuna quisquam vivere possit. Itaque
hoc egi, mihi gratulor. Tu vero ut intelligas
homini amicissimo, te tribuisse officium, te tibi
praestabo. Vale.

SERVIVS SVPITIVS M. T. C.
S. D., Fam. 4. 12.

Etsi

ET si scio, non jucundissimum nuntium me
vobis allaturum: tamen quoniam, Calus &
Natura in nobis dominantur, visum est fa-
ciendum, quoquo modo res se haberet, vos cer-
tiores ut facerem, ad V. Cal. Junii, cum ab Epi-
dauo Piraeum navi advectus essem, ibi Marcel-
lum collegam nostrum conveni, cumque diem ibi
consumpsi, ut cum eo essem. Postero die cum ab
eo digressus essem eo consilio, ut ab Athenis in Bœo-
tiam irem, reliquamque juris dictionem absolverem
ille, uti ajebat supremo Maio lealiuam versus navi-
gaturus erat: Postridie ejus diei, cum ab Athenis
proficisci in animo haberem, circiter horam deci-
mam noctis, posthumus familiaris ejus ad me ve-
nit, & mihi nunciavit, M. Marcellum, collegam
nostrum post coenae tempus a P. Magio Chilo-
ne, familiari eius, pugione percussum esse, & duo
vulnera accepisse: unum in stomacho, alterum
capite secundum autem: sperare tamen cum vi-
vere posse. Magium se ipsum interfecisse: Po-
stea se a Marcello ad me missum esse, qui haec nun-
ciaret & rogaret, ut cogerem medicos. Coegi &
est vestigio eo sum profectus prima luce. Cum non
longe a Piraeo abessem puer Acidini obviam mihi
venit cum codicillis, in quibus erat scriptum pau-
lo ante lucem Marcellum diem suum obiisse, ita
vir clarissimus ab homine determino acerbissima
morte est affectus: & cui inimici propter digni-
tatem pepercerant: inventus est amicus, qui ei
mortem afferret. Ego tamen ad tabernaculum

G 5,

eius

Regi Nyomtatványok, Matrica Slov. Martini:
/316.18.1/

Regi Nyomtatványok, Matrica Slov. Martin:
/316.ig.j/

ejus perrexit inveni duos libertos, & paucos
servos: reliquos aiebant profugisse metu perterri-
tos, quod dominus eorum ante tabernaculum in-
terfectus esset. Coactus sum in eadem illa lecti-
caqua ipse delatus eram, meisq; lecticariis in ur-
bem cum referret: ibique pro ea copia, quae Athe-
nis erat, funus ei satis amplum faciendum curavi.
Ab Atheniensibus, locum sepulturae intra urbem ut
darent, impetrare non potui: quod religione se
impediri dicerent, neque tamen id ante cuiquam
concesserant. Quod proximum fuit, ut in quo
vellemus Gymnasio cum sepeliremus, nobis permi-
serunt. Nos in nobilissimo orbis terrarum Gy-
mnasio Academiae locum delegimus, ibiq; cum com-
bustissimus, posteaquam curavimus, ut in eodem Athe-
nicenses in eodem loco monumentum ei marmore-
um faciendum locarent. Ita quae nostra officia fue-
runt, pro collegio & propinquitate, & vivo, &
mortuo omnia ei praestitimus. Valz. Data, Piraei
Prid. Calend. Jun, Athenis.

M. T. C. QV. LICARIO S. D.
Fam: 6. 13.

ET si tali tuo tempore me aut consolandi, aut
juvandi tui causa scribere ad te aliquid de no-
stra amicitia oportebat: tamen adhuc id non feci
quia neque lenire videbar oratione, neque levare
posse dolorem tuum. Postea vero quam magnam
spem habere coepi, fore, ut te brevi tempore inco-
lumem

lumem haberemus facere non potui, quin tibi &
sententiam & voluntatem declararem meam.
Primum igitur scribam, quod intelligo & peripi-
cio, non fore in te Caesarem duriores. Nam &
res cum quotidie & dies, & opinio hominum, &
ut mihi viderur, etiam sua natura mitiorem facit,
idq; cum de reliquis sentio, tum de te etiam audio
ex familiarissimis ejus, quibus ego ex eo tempore,
quo primum ex Africa nuntius venit, supplicare
una cum fratribus tuis, non destiti: quorum qui-
dem & virtus, & pietas, & amor in te singularis,
& assidua & perpetua salutis tuae cura, tantum pro-
fecit: ut nihil sit, quod non ipsum Caesarem tri-
buturum existimem. Sed si tardius sic quam vo-
lumus magnis occupationibus ejus, a quo omnia
petuntur, aditus ad eum difficiliore fuerunt: &
simul Africanae causae iratior, diutius velle vide-
tur eos habere sollicitos, a quibus se putat diutur-
rioribus esse molestiis consistendum, sed hoc ipsum
intelligimus cum quotidie remissios & placatius
ferre. Quare mihi credet & memoriae manda-
metibi id affirmasse, te in istis molestiis diutius non
futurum: quando quid sentirem exposui: quid
vellem tua causa, re potius declarabo, quam ora-
tio. Et si tantum possem, quantum in ea Re-
publ. de qua ita meritus sum, ut tu existimas, posse
debebam: ne tu quidem in istis incommodis esses.
Eadem enim causa opes meas fregit, quae tuam
salutem in discrimen adduxit. Sed tamen quic-
quid imago veteris meae dignitatis, quicquid re-
liquae

Regi nyontatványok, Matrica Slov. Martini:
/316.ig.j/

quae gratiae valebunt: studium, consilium, opera, gratia, fides mea, nullo loco deerit tuis optimis fratribus. Tu fac habeas fortem animum, quem semper habuisti: primum ob eas causas, quas scripsi. Deinde, quod ea de Republica semper voluisti atque sensit, ut non modo nunc secunda sperare debeas: Sed etiam si omnia adversa essent, tamen ex conscientia & factorum & consiliorum tuorum, quaecumque acciderent, fortissimo animo ferre deberes, Vale.

M. T. C. QV. LIGARIO S. P. D.
Fam. 6. 13.

ME sciro omnem meum laborem, omnem operam, curam, studium in tua salute consumere, nam cum te semper maxime dilexi, cum fratrum tuorum, quos aequè atque te summa benevolentia sum complexus, singularis pietas, amorque fraternus nullum me patitur officii erga te studiique munus, aut tempus praetermittere. Sed quae faciam, fecerimque pro te, ex illorum te liceris quàm ex meis malo cognoscere. Quid autem sperem, aut confidam, & exploratum habeam de salute tua, id tibi à me declaratum volo. Nam si quisquam est timidus in magnis, periculosisque rebus, semperque magis adversus eventum exitus metuens, quàm sperans secundos, Ego sum & si hoc vitium est, eo me non carere con-

confiteor. Ego idem tamen cum ad II. Calendas intercalareis priores rogatu fratrum tuorum venissem mane ad Caesarem atque omnem audiendi & conveniendi illius indignitatem & molestiam perulissem: cum frater & propinqui tui jacerent ad pedes, & ego essem locurus, quae causa, quae tuum tempus postulabat: non solum ex oratione Caesaris, quae sanè mollis & liberalis fuit: sed etiam ex oculis, & vultu, & multis praeterea signis: quae facilius perspicere potui, quàm scribere hanc in opinionem discessi, ut mihi tua salus dubia non esset. Quamobrem fac animo magno, fortisque sis, & si turbidissima, sapienter ferebas, tranquilliora laetè feras. Ego tamen tuis rebus sic adero, ut difficilimis: neque Caesari solum, sed etiam amicis ejus omnibus, quos mihi amicissimos esse cognovi pro te, sicut adhuc feci, libentissimè supplicabo, Vale.

D. BRUTUS M. T. CICERONI
S. P. D. Fam. 11. 13.

Iam non ago tibi gratias. Cui enim re vix referre possum, huic verbis non pariter res facis fieri. Attendere te volo, quae in manibus sunt. Quae enim prudentia es, nihil te fugiet, si meas literas diligenter legeris. Sequi confestim Antonium his de causis, Cicero, non potui: eram sine equitibus, sine jumentis: Hircium perisse nesciebam.

Regi Nyomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.1/

Uamē Cæsari non credebam, priusquam conve-
nissē, & collocurus essem. Hic dies hoc mo-
do abiit, post die mane à Paulatum acersitus Bo-
noniam. Cum in itinere essem, nunciatum mihi
est eum mortuum esse. Recurri ad meas copio-
las, sic enim verè eas adpellare possum. Sunt ex-
cenuatissime & inopia omnium rerum pessime ac-
reptæ. Biduo me Antonius antecessit, itinere
multo majore fugiens, quē ego sequens. Ille
enim it passim: ego ordinatim, quacunq; ixit er-
gastula soluit homines arripuit, constitit nus-
quam prius, quam ad Vada venit, quem locum
volo tibi esse notum. Jacet inter Apennium &
Alpeis impeditissimus ad iter faciendum. Cum
abessem ab eo millia passuum eriginta, & se jam
Ventidio conjunxisset, concio ejus ad me est alla-
ta, in qua petere cœpit à militibus, ut se trans Al-
peis sequerentur, sibi cum Marco Lepido conve-
nire. Succlamatum est, & frequenter à militi-
bus Ventidianis (nam suos valde quā nos paucos
habet) sibi aut in Italia pereundum esse aut via-
cendum. Etiam orare cœperunt ut Pollentiam
iter facerent. Quum sustinere eos non non posset,
in posterum diem iter suum contulit. Hac re
mihi nunciata, statim quinque cohortes Pollen-
tiam præmisi, meumq; iter eo contuli. Hora an-
tè, præsidium meum Pollentiam venit, quam
Trebellius cum equitibus: sanè quā sum gavi-
sus, in hoc enim victoriam puto consistere, in spem
venerant, quod neque Planci quatuor legiones
pminio suis copiis pares arbitrabantur: neque
ex Ita.

ex Italia tam celeriter exercitum trajici posse cre-
debant: quos ipsi adhuc satis arroganter Allo-
broges equitatusq; omnis, qui eò præmissus erat
à nobis, sustinebant, nostroque adventu sustineri
facilius posse confidimus. Tamen si quo etiam
casu Italam se trajecerint, ne quid decreti
Reipubl. injungant summa à nobis dabitur o-
pera. Vos magnum animum optimamque spem
de summa Repup. habere volumus, cum & nos
& exercitus nostros singulari concordia conjunctos
ad omnia pro vobis videatis paratos. Sed ra-
men nihil de diligentia remittere debetis, dareque
operam, ut quam paratissimi ab exercitu, reli-
quisque rebus, pro nostra salute contra sceleratissi-
mam conspirationem hostium configamus: qui
quidem eas copias, quas diu simulatione Repu-
blicæ compararant, subito ad patriæ periculum
converterunt. Vale.

M. T. CICERO BRUTO S. D.
Br. Epist: 2).

Scripta & obsignata jam Epistola, licet mi-
hi reddita sunt à te plene rerum novarum,
maximeq; mirabiles: Dolabellam quinque co-
hortes misisse in Chersonesum. Ad eò ne copiis
abundat, ut is qui ex Asia fugere dicebatur, Euro-
pam appetere conetur? Quiaque autem cohorti-
bus

Regi nyomatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.1/

bus quid nam se factorum arbiteratus est, cum tu eò
quinque legiones, optimum equitarum, maxima
auxilia heberes? Quas quidem cohortes sperò
sua tuas esse: quoniam laeto ille tam fuit demens
& tuum consilium vehementer laude, quod non
prius exercitum tuum Apollonis, Dyrrachioq;
movisti, quam de Antonij fuga audivisti, Bruti ca-
rumpione. Pop. Rom. victoria. Itaq; quod scri-
bis, postea statuisse te ducere exercitum in Cher-
sonesum, nec pari sceleratissimo hosti ludibio esse
imperium populi Romani, facis ex tua dignitate
& Republicæ. Quod scribis de seditione, quæ
facta est in legione quarta: de Antoniis (quod di-
cam in bonam partem accipias) magis mihi pro-
batur militum severitas, quam tua. Te bene-
volentiam exercitus, equitumq; expertum esse vehe-
menter gaudeo: De Dolabella, ut scribis, si quid
habeas novi, facias me certiozem, in quo valde de-
lector, me ante providisse, ut tuum iudicium li-
berum esset cum Dolabella belli gerendi: & id
valde percipuit, ut ego tum intelligebam ad Rem-
publicam ut nunc iudico ad dignitatem tuam.
Quod scribis, me maximo odio egisse, ut in secta-
ter Antonios, idque laudas: credo ita videri tibi
sed istam distinctionem tuam nullo pacto probo.
Scribis enim acius prohibenda bella civilia esse,
quam in superatos iracundiam exercendam. Ve-
hementer à te Brute dissentio, neque clementia
tua concedo: sed salutaris severitas vincit inanem
speciem clementiæ. Quod si clementes esse vo-
luerimus, nunquam deerunt bella civilia. Sed
de hoc

de hoc tu videris. De me possum idem, quod
Plautius pater in Trinummo: mihi quidem ætas
acta ferme est, tua istud refert maximè. Opprime-
mini (mihi crede) Brute, nisi provideritis: neque
enim populum semper eundem habebitis, neque
Senarum, neque Senatus ducem. Hæc ex ora-
culo Apollinis Pichij edita tibi puta, nihil potest
esse verius. XIV. Calend. Maij. Vale.

M. T. C. S. TITIO
Fam. 5. 16.

ET si unus ex omnibus minimè sum ad te con-
solandum accomodatus, quod tantum ex tuis
molestiis cœpi doloris, ut consolatione ipse ege-
rem: tamen cum longius à summi luctus acerbita-
te meus abesseret dolor, quam tuus, statui nostræ ne-
cessitudinis esse meæq; in te benevolentia, non ta-
cere tanto in tuo mœtore tam diu, sed adhibere
aliquam modicam consolationem, quæ levare dô-
lorem tuum posset, si minus sanare potuisset.
Est autem consolatio per vulgata quidem illa ma-
ximè, quam semper in ore atque in animo habere
debemus: homines nos ut esse meminimus, ea
lege nos, ut omnibus rebus fortunæ proposita sit
vita nostras neque id esse recusandum, quo minus
ea, qua nati sumus, conditione vivamus neve
tam graviter eos casus feramus, quos nullo consi-
lio vitare possumus: eventisq; aliorum memoria
repetendis, nihil accidisse nobis novi cogitemus.
H Neq;

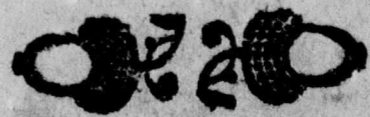

Regi nyomtatványok, Matrica Slov. Martia:
/316.18.1/

Neque hæc, neque ceteræ consolationes, quæ sunt à sapientissimis viris usurpate memoriarumque & literis prodite tantum videntur proficere debere, quantum status ipsæ nostræ civitatis, & hæc perturbatio temporum perditorum: cum beatissimi sint, qui liberos non susceperunt: minus autem miseris, qui his temporibus amiserunt, quam si eisdem bonis aut denique aliqua Republica perdidissent. Quod si tuum te desiderium movet, aut si tuarum rerum cogitatione mœres, non facile exhauriri tibi istum dolorem posse universum putoque. Si illa te res cruciat, quæ magis amoris est, ut eorum, qui occiderunt, miserias lugeas: ut ea non dicam, quæ sepius & legi, & audiui, nihil mali esse in morte, in qua si resideat sensus, immortalitas illa potius, quam mors dicenda sit. Sin sic amissus, nulla videri miseria debeat, quæ non sentatur, hoc tamen non dubicans confirmare possum ea misceri, parari, impendere Reipublicæ, quæ qui reliquerit nullo modo mihi quidem deceptus esse videatur. Quid est enim jam non modo pudori, probitati, virtuti, rectis studiis, bonis artibus, sed omnino libertati ac saluti loci? non mehercule quenquam audiui hoc gravissimo & pestilentissimo anno adolescentulum, aut puerum mortuum, qui mihi non à Diis immortalibus creptus ex his miseriis atque ex iniquissima conditione vitæ videretur. Quare si tibi unum hoc detrahi potest, ne quid iis, quos amasti, mali putes contigisse, perpulsum erit ex mœrore tuo diminutum. Relinquetur enim simplex illa jam cura dolori tuis, quæ non

non cum illis communicabitur, sed ad te ipsum proprie referetur: in qua non jam est gravitatis ac sapientiæ tuæ, quam tu à puero præstitisti, ferre immoderatus casum incommodorum tuorum, qui sit ab eorum, quos dilexeris, miseria, maloque se junctus. Etenim cum semper te & privatis in rebus, & publicis præstitisti, tuenda tibi ut sit gravitas & constantia inserviendum. Nam quod allatura est ipsa diuturnitas, quæ maximos luctus vetustate tollit, id nos præripere consilio prudentiaque debemus. Etenim si nulla unquam fuit, liberis amissis, tam imbecilli mulier animo quæ non aliquando lugendi modum fecerit: certo nos, quod est dies allatura, id consilio anteferre debemus: neque expectare temporis medicinam, quam representare nobis ratione possimus. His ego literis si quid profecissem, existimabam, operandum quiddam me esse allecurum, sin minus forte valuissent, officio tamen esse functum benevolentissimi atque amicissimi quem me tibi & fuisset semper existimes velim, & futuram esse confidas,
Vale.

F I N I S.

Regi nyomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.j/

Tempora
Impora
Tempora
Die Gott mit D. Gott na

mem
mem
mem
mem
mem
am
am
am

1660. Die 20 Apr
Ferdinandus Fran-
cisen **restitutio - Hung.**
Da **DEUS** ut fiam sapiens, pius

Faint handwritten notes and signatures in a cursive script, likely a Latin document or prayer.